

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 2Co/51/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1722202313
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Králová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2025:1722202313.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Michaely Královej a členiek senátu JUDr. Ivany Jahnovej a JUDr. Nadeždy Wallnerovej v právnej veci žalobcu: E.. I.. A. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom: Z. XXX, Z., právne zastúpený Advokátskou kanceláriou prof. JUDr. Ján Klučka, CSc, s.r.o., so sídlom: Ku Potoku 4, Košice - mestská časť Myslava, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, na odvolanie žalovaného voči rozsudku Okresného súdu Pezinok, zo dňa 20. októbra 2023, č.k. 47C/3/2022-130, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok Okresného súdu Pezinok, zo dňa 20. októbra 2023, č.k. 47C/3/2022-130 v napadnutých výrokoch I. a III. p o t v r d z u j e.

II. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Pezinok rozsudkom zo dňa 20.10.2023, č.k. 47C/3/2022-130, vo výroku I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 2.500,- eur, do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a vo výroku II žalobu vo zvyšku zamietol. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa žalobou podanou dňa 22.12.2022 domáhal, aby súd žalovaného zaviazal uhradiť mu sumu vo výške 5.000,- eur a nahradiť mu trovy konania v rozsahu 100 %. Žalobca svoju žalobu odôvodnil tým, že je príslušníkom Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky s miestom výkonu štátnej služby v Pezinku a okolí a voči žalovanému si uplatňuje nárok ako náhradu škody spôsobenej žalovaným, v dôsledku porušenia práva Európskej únie z dôvodu, že do právneho poriadku Slovenskej republiky nebola správne transponovaná smernica Európskej únie č. 2003/88/ES zo 04. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej aj ako „Smernica“), v dôsledku čoho vznikla žalobcovi škoda. Poukázal na to, že týždenný pracovný čas žalobcu ako príslušníka Hasičského zboru Slovenskej republiky sa skladá zo 16,5 hodinových pracovných zmien, po ktorých nasleduje 7,5 hodinová pracovná pohotovosť (t.j. 24 hodinové zmeny) v takom rozsahu, že súhrn takto „naskladaného“ týždenného pracovného času pravidelne prekračuje 48 hodín. Žalobca poukázal na úniouú úpravu pracovného času zamestnancov obsiahnutú v Smernici, ktorej základným cieľom je zaručiť lepšiu ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov garantovaním minimálneho denného a týždenného času odpočinku, primeraných prestávok v práci ako aj stanovením maximálneho týždenného pracovného času. Smernica stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín (čl. 6 písm. b) Smernice). Napriek tomu, že príloha č. 4 k zákonu č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore“) uvádza, že do

jej znenia bola prebratá Smernica, znenie jeho príslušných ustanovení túto skutočnosť nepotvrďuje. Žiadne ustanovenie uvedeného zákona nepotvrďuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle únieového práva. V tomto smere sa Zákon o Hasičskom a záchrannom zbere odlišuje od ustanovenia § 96 ods. 2 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonníka práce (ďalej aj „Zákonník práce“), ktorý Smernicu a na ňu nadväzujúcu judikatúru Súdneho dvora EÚ zohľadňuje. Zákonník práce, však na právnu kvalifikáciu pohotovosti príslušníkov Hasičského zboru nemožno použiť. Žalobca v žalobe uviedol, že v jeho prípade boli splnené únieové podmienky založenia zodpovednosti Slovenskej republiky zastúpenej Ministerstvom vnútra SR za porušenie jeho práva garantovaného čl. 6 písm. b) Smernice, z ktorých vyplýva jeho nárok na náhradu škody. Žalobca svoje právo opieral o judikatúru Súdneho dvora EÚ, najmä o rozsudok vo veci G. Fuß (C-429/09), pričom mal za to, že v jeho prípade došlo k splneniu troch podmienok založenia zodpovednosti Slovenskej republiky za porušenie jeho práva podľa čl. 6 písm. b) Smernice. Zdôraznil, že v jeho prípade treba za primeraný odpočinok v zmysle Smernice považovať taký, ktorý by mal nasledovať po 48 hodinovej týždennnej pracovnej dobe zahrňujúcej jeho služobnú pohotovosť na pracovisku. Dlhodobé nerešpektovanie takto určeného únieového týždenného pracovného času podľa Smernice sa tiež môže prejavovať v rámci osobnostnej sféry fyzických osôb predovšetkým vo vzťahu k ochrane ich práva na zdravie (na jeho úroveň a kvalitu) a tiež na ich celkovú fyzickú a/alebo morálnu integritu. Analýza slovenského právneho poriadku podľa žalobcu potvrdzuje neexistenciu osobitnej právnej úpravy obsahujúcej náležitosti konania o náhradu škody spôsobenej porušením únieových práv jednotlivcom, a ani pravidlá použitím ktorých by sa dalo dospieť k stanoveniu výšky náhrady. Žalobca mal za to, že v jeho prípade vychádzajúc z povahy škody, ktorá má nemajetkovú povahu (škoda vzniknutá v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok v prípade rešpektovania jeho 48 hodinového týždenného pracovného času), ako aj z podmienok jeho uplatnenia je v slovenskom právnom poriadku možné použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osobe podľa § 11 až § 13 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej aj ako „Občiansky zákonník“), nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho únieového práva. Žalobca si uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a poukázal na to, že súd priznáva peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch na základe vlastnej úvahy pri zohľadnení všetkých okolností prípadu a je potrebné brať do úvahy primeranosť takto poskytovanej náhrady, ktorou sa má zabezpečiť účinné zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy. Žalobca podaním zo dňa 07.02.2023 doplnil svoju žalobu o konkrétne kalendárne týždne v rozhodnom období, v ktorých došlo k prekročeniu maximálneho prípustného týždenného času, vrátane súčtu odpracovaných hodín s osobitným označením času služobnej pohotovosti s fyzickou prítomnosťou na pracovisku.

3. Žalovaný sa vyjadril k žalobe podaním zo dňa 10.03.2023 a žiadal, aby súd konanie z procesných dôvodov zastavil a v prípade, že sa súd prvej inštancie nestotožní s jeho procesnými námietkami, navrhol prvoinštančnému súdu, aby žalobu zamietol v celom rozsahu. Uviedol, že žalobca si uplatnil nárok na náhradu škody v dôsledku porušenia práva Európskej únie a k jeho ujme uviedol, že táto vznikla nesprávnym prebratím Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky. Podľa názoru žalovaného Smernicu nemožno aplikovať na prejednávaný prípad, nakoľko Smernica sa neuplatňuje na odvetvia činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, a preto má žalovaný za to, že Smernica sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, a teda jej ustanovenia nemohli byť porušené, ako to tvrdí žalobca. Žalovaný mal za to, že štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru SR, v rámci ktorej vykonávajú zásahovú činnosť, možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti v čl. 2 ods. 2 smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, na ktorú Smernica v čl. 1 ods. 3 odkazuje, nakoľko úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“, keďže okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi plnia aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranných činností. Žalovaný namietal aj svoju pasívnu vecnú legitimitáciu, nakoľko žalobca nezažaloval svojho zamestnávateľa ale štát, v mene ktorého koná ten ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor. Podľa žalovaného mal žalobca, ak mal za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad Smernicou povolený limit, svojho nadriadeného na túto skutočnosť upozorniť a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, na ktoré sa odvoláva v žalobe. Podľa žalovaného boli žalobcovi za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti vyplatené príslušné zložky príjmu resp. poskytnuté náhradné voľno. Podľa žalovaného nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej

republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Žalovaný ďalej namietať premlčanie žalobcom uplatneného nároku, nakoľko priložil k žalobe plán služieb od 01.10.2019, z čoho možno podľa žalovaného vyvodíť, že práve od tohto momentu malo dôjsť podľa žalobcu k porušovaniu jeho práv. K podaniu žaloby avšak došlo až koncom decembra 2022, t.j. viac ako 3 roky od momentu, kedy malo prísť k zásahu do žalobcových práv. Žalovaný uviedol, že Smernica bola transponovaná do slovenského právneho poriadku okrem iného Zákonom o Hasičskom a záchrannom zbere. Žalovaný mal za to, že z hľadiska maximálneho priemerného počtu odslužených hodín týždenne vzhľadom na referenčné obdobia bola Smernica transponovaná správne. Žalovaný dal do pozornosti súdu, že jednotlivé ustanovenia Zákona o Hasičskom a záchrannom zbere (najmä ust. § 85 ods. 1, § 86 ods. 1, 2, 3 a § 92 ods. 1) definujú služobný čas príslušníka Hasičského a záchranného zboru SR ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Zo Zákona o Hasičskom a záchrannom zbere jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbere a štátna služba nadčas podľa § 92 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbere. Ustanovenia Zákona o Hasičskom a záchrannom zbere nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe. Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napr. aj vo výške peňažnej náhrady za časť tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. Ustanovenie § 92 ods. 1 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbere len vystihuje časovú kontinuitu medzi výkonom štátnej služby a služobnou pohotovosťou. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Tvrdenie žalovaného o služobnom čase pritom podporuje aj kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na roky 2019-2020, 2021 a 2022, na ustanovenia ktorých žalovaný odkázal a mal za to, že jednak ustanovenia zákona o hasičskom a záchrannom zbere, ako aj ustanovenia kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa pre príslušníkov hasičského a záchranného zboru SR plne transponovali čl. 2 ods. 1 Smernice. Pokiaľ ide o transponovanie čl. 6 Smernice žalovaný uviedol, že podľa Smernice priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice stanovuje na účely ustanovenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace. Článok 17 ods. 3 Smernice poskytuje protipožiarnej službe možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov alebo ak je to v kolektívnej zmluve uvedené, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia navyše je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný pracovný čas odpočinku alebo vo výnimočných prípadoch, kde to z objektívnych dôvodov nie je možné, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbere upravuje limity dĺžky služobného času tak, že pri rovnomernom služobnom čase je služobný čas príslušníka 40 hodín týždenne (ust. § 85), pričom podľa ust. § 91 ods. 3 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbere možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne. Žalovaný dal súdu do pozornosti, že služobný čas hasičov môže byť rozvrhnutý aj nerovnomerne, pričom pri takto určenom pracovnom čase nesmie byť dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín a celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni. V zmysle platnej kolektívnej zmluvy hasiči vykonávajú štátnu službu s nerovnomerne rozvrhnutým služobným časom, výkon štátnej služby majú v rámci 12 hodinového riadneho služobného času alebo majú služobný čas rozvrhnutý na 16,5 hodín vykonávania štátnej služby a časť služobnej pohotovosti, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v mieste vykonávania štátnej služby v trvaní 7,5 hodín v jednej 24 hodinovej zmene. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov. Na základe uvedeného mal potom žalovaný za to, že napriek tomu, že vnútroštátne právo neupravuje explicitne maximálny priemerný týždenný služobný čas uvedený konkrétnym počtom hodín, v príslušných ustanoveniach zákona o hasičskom a záchrannom zbere a kolektívnych zmluvách sú dostatočne ustanovené počty hodín služobného času hasičov, a preto

mal žalovaný za to, že Smernica bola, pokiaľ ide o čl. 6 Smernice, transponovaná správne, pretože Smernica, podľa žalovaného, umožňuje členským štátom, aby sa odchyľili od uplatňovania článku 6 Smernice za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, ako je to v tomto prípade, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Žalovaný poukázal na to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody. Žalovanému nebolo zrejmé, ako mohla žalobcovi vzniknúť ním uplatnená škoda, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaný dal do pozornosti, že počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, v takom prípade žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Pri takto nariadenej služobnej pohotovosti majú príslušníci Hasičského a záchranného zboru SR v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ im vytvára podmienky vhodné na odpočinok. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť a mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Podľa žalovaného žalobca nijakým spôsobom neprejavil svoju nevôľu so súčasným stavom, čím by mohol obmedziť rozsah škody, ktorú mu mal žalovaný spôsobiť. Žalobca podľa žalovaného neuviedol konkrétne skutočnosti, čím a aká škoda mu bola spôsobená. S plánovaným rozvrhom služobného času je žalobca každý mesiac oboznámený najneskôr 3 dni pred začiatkom nasledujúceho kalendárneho mesiaca a žalobca počas svojho pôsobenia v Hasičskom a záchrannom zbore SR nijakým spôsobom nenamietal rozvrh služobného času, čo podľa žalovaného znamená, že s rozvrhom pracovného času prejavil súhlas konkludentne tak, že konal podľa plánovaného rozvrhnutia služobného času, na výkon práce sa vždy riadne a včas dostavil a služobný úrad nemal pochybnosť o tom, že s takýmto rozvrhnutím pracovného času súhlasí. Žalobca nikdy neprejavil záujem o preradenie na funkciu s rovnomerne rozvrhnutým služobným časom. Podľa žalovaného pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru SR vyplývajú viaceré výhody z oblasti sociálneho zabezpečenia. Žalovaný na podporu svojej argumentácie poukázal na rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 8C/25/2017-216 zo dňa 23.12.2019 v rovnakej právnej veci, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove, č.k. 15Co/6/2023-313 zo dňa 24.11.2020. Žalovaný taktiež poukázal na to, že žalobca pri vzniku služobného pomeru akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru SR a bol oboznámený s plánovaným rozvrhom služobného času a so všetkými internými predpismi a kolektívnymi zmluvami. Žalovaný považoval výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje, za zjavne neprimeranú, a to najmä s ohľadom na porovnanie tejto výšky s výškami náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmu žalobcu podľa žalovaného neporovnateľne vyššia. Žalovaný mal za to, že žalobca neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, nakoľko nestačí, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí ísť o konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nebolo nijakým spôsobom preukázané. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne. Podľa žalovaného, žalobca nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života resp. nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, že by odôvodňovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje. Žalobca pritom musí nielen tvrdiť, ale aj preukázať, aká ujma mu vznikla a musí na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí.

4. Súd prvej inštancie vo veci nariadil dňa 20.10.2023 pojednávanie, na ktorom žalobca aj žalovaný zotrvali na svojich doterajších vyjadreniach. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu a listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah spisu, a to najmä tabuľkovým prehľadom služieb žalobcu za obdobie 10/2019 - 10/2022 a ostatným na vec sa vzťahujúcim spisovým materiálom a zistil, že žalobca bol počas celého rozhodného obdobia príslušníkom Hasičského a záchranného zboru Slovenskej republiky na pracovisku Pezinok. Žalobcovi sú nerovnomerne rozvrhované služby takým spôsobom, že na žalobcovu 16-hodinovú riadnu službu v služobný deň nadväzuje určená 8-hodinová služobná pohotovosť, ktorú žalobca trávi na pracovisku. Služobná pohotovosť je určovaná počas nočných hodín. Počas pracovnej pohotovosti majú príslušníci Hasičského a záchranného zboru SR na pracovisku možnosť si oddýchnuť v určenej miestnosti s viacerými lôžkami a raz mesačne trávajú služobnú pohotovosť v miestnosti s počítačmi a vysielaciami. V prípade, ak je počas pracovnej pohotovosti vyhlásený poplach, musia byť pripravení do minúty opustiť požiarne zbrojnicu za účelom zásahu. V prípade vyhlásenia poplachu sa mení služobná pohotovosť na službu nadčas. Po takto určenej

službe vrátane služobnej pohotovosti v celkovom trvaní 24 hodín majú mať príslušníci Hasičského a záchranného zboru 2 dni voľna. Bezprostredne po tom, ako strávia na pracovisku 24 hodín, by mali mať garantované voľno v trvaní 12 hodín a následne môžu byť opätovne zavolaní do služby resp. im môžu byť nariadené školenia, cvičenia a pod. Počas nariadenej služobnej pohotovosti majú právo odpočívať od 22:00 hod. do 06:00 hod. nasledujúceho dňa. Z výsluchu žalobcu vyplynulo, že takýto spôsob rozvrhnutia pracovného času má na neho vplyv v tom zmysle, že keď príde domov z práce, je unavený a doma ho čaká rodina a deti. Majú malé bábätko. Často dochádza k sporom medzi ním a manželkou, ktorá mu vyčíta, že jej málo pomáha s deťmi. Nestíha rodinné oslavy, nevie si organizovať čas, napláňovať si kultúrne podujatia. Žalobca nemá koničky trvalejšieho charakteru, keďže si nie je schopný zorganizovať nič, čo by bolo pravidelné. Býva často pod stresom, nervózny a jeho únava zle pôsobí aj na jeho rodinu. Fyzickú ujmu na zdraví nepociťoval. Pracovná pohotovosť je odmeňovaná asi sumou vo výške 1 euro/hodina, čo žalobca nepovažoval za dostatočné. S pracovnými zmenami býva oboznamovaný tak mesiac vopred, ale o tom, kedy má školenie alebo výcvik sa dozvedá len pár dní vopred. Počas trvania služobného pomeru raz nadriadenému vyjadrili spolu s kolegami nesúhlas s rozvrhnutím služieb, ale bolo im odporučené: „že môžu ísť robiť k smetiariom alebo cukrárom“. Počet odpracovaných hodín, čo sa týka rozsahu služobného času a rozsahu služobnej pohotovosti u žalobcu nebol medzi stranami sporný. Z tabuľkového prehľadu služieb žalobcu mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobcov priemerný týždenný pracovný čas prekročil rozsah 48 hodín v mesiacoch 1/2020, 5/2020, 7/2020, 9/2020, 11/2020, 1/2021, 3/2021, 6/2021, 7/2021, 9/2021, 12/2021, 3/2022, 8/2022, 9/2022 a 10/2022. V ostatných obdobiach žalobcov priemerný týždenný služobný čas neprekročil limit 48 hodín. Ako vyplynulo z vyjadrenia žalobcu na pojednávaní konanom dňa 20.10.2023 berúc do úvahy štvormesačné referenčné obdobie, došlo k prekročeniu týždenného maximálneho pracovného času u žalobcu trikrát. Žalovaný nijakým spôsobom nenamietal tvrdenú skutkovú okolnosť na pojednávaní uvedenú žalobcom.

5. Súd prvej inštancie predmetnú vec právne posúdil podľa čl. 7 ods. 2 a ods. 5 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky, podľa § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 a § 101 Občianskeho zákonníka a podľa bodu 5 Preambuly Smernice, podľa ktorej všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem „odpočinok“ sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j. v dňoch, hodinách, resp. ich časti. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času. Prvoinštančný súd ďalej vec právne posúdil podľa ustanovení čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, písm. a), ods. 3, čl. 6, čl. 16 písm. b) Smernice, podľa § 85 ods. 1, 2, § 86 ods. 1, 2, § 92 ods. 1, 2, § 103 ods. 5, § 122 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 3 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore a vecne tak, že v danej veci mal preukázané, že v prípade žalobcu je daná jeho aktívna vecná legitímácia v spore, keďže čl. 6 písm. a) Smernice má priamy účinok, nakoľko priznáva jednotlivcovi práva, ktoré môžu jednotlivci uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi, a teda poškodený pracovník má právo sa domáhať náhrady škody v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48 hodinového týždenného pracovného času vyplývajúceho z čl. 6 písm. b) Smernice priamo proti členskému štátu. Na základe uvedeného je následne možné vyvodiť aj pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného v predmetnom spore, ktorú žalovaný v priebehu konania namietal. V súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora EÚ zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcovi porušením práva EÚ, ktoré sú mu pripísateľné, je súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Európska únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva EÚ členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. Náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi môže zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj samotný štát a nie je vylúčené, aby za škodu spôsobenú jednotlivcovi zodpovedal popri verejnoprávnom subjekte aj samotný členský štát. V danom prípade si žalobca ako jednotliviec poškodený porušením práva EÚ uplatnil náhradu škody voči Slovenskej republike ako členskému štátu EÚ. Za daných okolností bolo, podľa prvoinštančného súdu, potrebné zväžiť, kto a za akých okolností zodpovedá za vzniknutú ujmu. Nakoľko v danom prípade žalobca žaluje na tom podklade, že nedošlo k správnej transpozícii Smernice, štát - Slovenská republika ako zodpovedný subjekt, musí byť v konaní zastúpený tým ústredným orgánom štátnej správy, ktorý zodpovedá za faktickú implementáciu únieho práva do vnútroštátneho poriadku, do ktorého daná oblasť patrí, ktorým v súlade s ustanovením § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, do pôsobnosti ktorého patrí aj správa a riadenie Hasičského záchranného zboru SR. Z uvedených dôvodov vyhodnotil prvoinštančný súd námietku žalovaného týkajúcu sa nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie v spore za nedôvodnú. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení uviedol, že žalovaný sa ďalej v priebehu konania bránil tým, že

Smernicu nie je možné aplikovať na služobný čas hasičov, nakoľko títo patria medzi civilnú ochranu a z toho dôvodu, sú z pôsobnosti Smernice vyňatí. K uvedenej argumentácii žalovaného súd prvej inštancie uviedol, že vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora EÚ je potrebné konštatovať, že z rozsahu úpravy Smernice nie sú vyňatí ani hasiči, ako to tvrdil žalovaný v rámci svojej obrany. Súdny dvor EÚ konštatoval, že článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva EÚ s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže sa jedná o minimálnu požiadavku určenú na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto Smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú išlo vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (porovnaj body 33-35 a 38 rozsudku Súdneho dvora EÚ C-429/09 z 25.11.2020 vo veci Günter Fuß c/a Stadtt Halle). Z uvedeného dôvodu prvoinštančný súd dospel k záveru, že je možné Smernicu aplikovať aj na skutkový stav v predmetnom spore. Súd prvej inštancie k námietke premlčania vznesenej žalovaným v priebehu sporu uviedol, že nárok žalobcu uplatnený žalobou nie je premlčaný. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že žalobca si v konaní uplatňuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý je potrebné posúdiť ako právo majetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Nárok žalobcu súd prvej inštancie posudzoval v uvedenej trojročnej premlčacej dobe, pretože žaloba bola podaná na súd dňa 22.12.2022, t.j. tri roky spätne, v ktorej časti nárok žalobcu premlčaný nie je. Súd prvej inštancie ďalej dôvodil, že z Ústavy SR vyplýva, že právo EÚ má prednosť pred vnútroštátnym právom a súdy Slovenskej republiky majú povinnosť dodržiavať právo EÚ, ktorá povinnosť je výslovne zachytená aj v právnom poriadku Slovenskej republiky a vyplýva najmä z článkov 144 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR a vyplýva tiež z konštantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ. Na zásade prednosti a tiež na zásade priameho účinku právnych noriem EÚ je založená zodpovednosť členského štátu aj v prípade chybnnej aplikácie alebo opomenutia zo strany členského štátu. Priamu aplikovateľnosť ustanovení komunitárneho práva v prípade, ak je vnútroštátna norma v rozpore s právom EÚ, vysvetlil prvýkrát Súdny dvor EÚ v rozsudku C-106/77 zo dňa 09.03.1978 vo veci Simmenthal, keď uviedol, že priama aplikovateľnosť, o ktorú išlo v danom prípade, znamená, že predpisy práva Spoločenstva musia byť plne účinné a aplikovateľné jednotným spôsobom vo všetkých členských štátoch odo dňa nadobudnutia účinnosti a počas celej doby trvania ich platnosti. Tieto ustanovenia zakladajú s okamžitým účinkom práva a povinnosti pre všetkých, ktorých sa týkajú, či členských štátov alebo jednotlivcov, ktorí sú účastníkmi právnych vzťahov vyplývajúcich z práva Spoločenstva. Tento účinok sa vzťahuje aj na každý súd, ktorému bolo v rámci jeho právomoci predložené podanie, a ktorého poslaním ako orgánu členského štátu je chrániť práva priznané jednotlivcom právom Spoločenstva. Podľa zásady prednosti práva Spoločenstva je účinkom z dôvodu nadobudnutia účinnosti priamo uplatniteľných ustanovení Zmluvy a aktov inštitúcií vo vzťahu k vnútroštátnemu právu členských štátov nielen strata použiteľnosti každého existujúceho ustanovenia vnútroštátneho predpisu, ktoré je s nimi v rozpore, ale vzhľadom na to, že tieto ustanovenia a akty sú neoddeliteľnou súčasťou právneho poriadku použiteľného na území každého členského štátu, pričom majú prednosť - aj zabránenie zavedenia nových vnútroštátnych legislatívnych aktov, ktoré sú nezlučiteľné s normami Spoločenstva. Z dotknutého rozsudku rovnako vyplýva, že každý vnútroštátny súd, ktorému bolo v rámci jeho právomoci predložené podanie je povinný v plnej miere aplikovať právo Spoločenstva a chrániť práva, ktoré toto právo priznáva jednotlivcom, pričom musí prípadne neaplikovať akékoľvek vnútroštátne ustanovenie právneho predpisu, ktoré je s ním v rozpore, bez ohľadu na to, či bolo prijaté skôr alebo neskôr ako predpis Spoločenstva. Priamy účinok je priznávaný primárnemu právu EÚ a pokiaľ ide o sekundárne právo EÚ majú priamy účinok nariadenia pod podmienkou, že pravidlá v nich obsiahnuté sú dostatočne jasné, presné a relevantné pre situáciu jednotlivého účastníka konania. Smerniciam ako právnym aktom EÚ, ktoré sú určené členským štátom a ktoré musia byť členským štátom transponované do vnútroštátneho práva, Súdny dvor EÚ priznáva priamy účinok s cieľom chrániť práva jednotlivcov a majú priamy účinok vtedy, keď sú ich ustanovenia bezpodmienečné, dostatočne jasné a presné za predpokladu, že členský štát netransponoval smernicu do stanoveného termínu alebo ju netransponoval riadne (porovnaj rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Van Duyn proti Home Office). Smerniciam sa však priznáva len priamy vertikálny účinok, ktorý umožňuje jednotlivcovi, aby sa odvolával vo vzťahu k štátu na ustanovenie práva EÚ. V danej veci si žalobca odvodzoval svoj nárok na náhradu škody od tej skutočnosti, že Slovenská republika netransponovala do slovenského právneho poriadku článok 2 a článok 6 písm. b) Smernice, respektíve, že Smernica nebola do slovenského právneho poriadku transponovaná správne, ktorá okolnosť bola medzi stranami sporná. Prostredníctvom transpozície smerníc sa do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov EÚ vnášajú požiadavky únieho práva a dosahuje sa výsledok

požadovaný úniovým zákonodarcom. Ustanovenia smernice musia byť prebraté tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná, aby bola zachovaná ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť a aby sa dosiahol stav, ktorý je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť v členskom štáte. V danom konkrétnom prípade z Prílohy č. 4 k Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore vyplýva, že do tohto zákona bola okrem iných prebratá aj Smernica. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania, oboznámením sa s okolnosťami daného prípadu a porovnaním čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice s relevantnými ustanoveniami Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore dospel k záveru, že Smernica nebola transponovaná správne, nakoľko sa do ustanovení Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore nepremietli ustanovenia Smernice, ktoré definujú pracovný čas ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou a tiež ktoré definujú čas odpočinku ako akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore rovnako priamo nedefinuje, že priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov nesmie prekročiť 48 hodín. Podľa Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore sa služobná pohotovosť nepovažuje za súčasť týždenného pracovného času príslušníkov hasičského zboru, v dôsledku čoho prichádza pravidelne k jeho prekročovaniu. Takúto právnu úpravu nie je možné považovať za súladnú s článkom 2 a článkom 6 písm. b) Smernice. Žalovaný sa v priebehu konania bránil tým, že dotknuté ustanovenia Smernice nemusia byť zahrnuté priamo len do textu Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore, ale tieto môžu byť transponované aj do iných podzákonných predpisov resp. kolektívnych zmlúv, pričom odkazoval na kolektívne zmluvy vyššieho stupňa pre príslušníkov Hasičského a záchranného zboru na roky 2019-2020, 2021 a 2022. Zákon o Hasičskom a záchrannom zbore umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi Hasičského a záchranného zboru SR služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v čl. 6 písm. b) Smernice, a to v dôsledku skutočnosti, že služobná pohotovosť nie je považovaná za súčasť služobného času príslušníka Hasičského a záchranného zboru SR, čím je daný rozpor medzi Zákonom o Hasičskom a záchrannom zbore a čl. 6 písm. b) Smernice. Je pravdou, že Smernica v kapitole 5 upravuje odchýlky a výnimky, ktoré môžu členské štáty uplatniť vzhľadom na osobitnú povahu príslušných činností, avšak aj to len za súčasného zachovania náležitého zreteľa na všeobecné zásady ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov. Čo sa týka protipožiarnych služieb, odchýlky sa nesmú týkať maximálne stanoveného týždenného 48 hodinového pracovného času, keďže štátna služba žalobcu nevykazuje žiadne osobitosti, ktoré by v štandardnom režime fungovania v rámci plnenia úloh zboru podľa Zákona o Hasičskom a záchrannom zbore mali zakladať výnimku z pôsobnosti Smernice podľa jej článku 17. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní považoval za jednoznačné, že v priebehu konania bolo preukázané, že bez ohľadu na to, akým spôsobom bola Smernica do slovenského právneho poriadku transponovaná, žalobca súdu preukázal, že v jeho prípade dochádza k faktickému stavu, kedy jeho služobný čas prekračuje Smernicou určený maximálny limit, ktorý je 48 hodín týždenne. Z toho dôvodu nie je možné tvrdiť, že Smernica bola do slovenského právneho poriadku transponovaná správne, keďže sa jej uplatňovaním nedosahuje stav požadovaný Smernicou, ktorým je zabezpečiť pre zamestnancov zvýšenú ochranu a zlepšenie bezpečnosti, hygieny a ochrany zdravia pracovníkov pri práci, ktoré by sa nemali podriaďovať čisto ekonomickým úvahám.

6. Súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia ďalej uviedol, že žalobca sa v predmetnom konaní domáhal, aby mu súd voči žalovanému priznal nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, nakoľko mal za to, že porušením čl. 6 písm. b) Smernice dochádza na jeho strane k vzniku nemajetkovej ujmy tým, že bolo zasiahnuté do jeho práva na zdravie, fyzickú a morálnu integritu a práva na odpočinok. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia taktiež uviedol, že je úlohou vnútroštátneho súdu, aby posúdil, či boli naplnené úniové podmienky vzniku zodpovednosti členského štátu za ujmu, ktorá bola spôsobená jednotlivcom. Ako vyplýva z rozhodovacej praxe Súdneho dvora EÚ, na to, aby sa dalo uvažovať o vzniku zodpovednosti členského štátu za porušenie právnej normy EÚ je potrebné, aby boli kumulatívne splnené nasledovné podmienky: 1. cieľom porušenej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva, 2. porušenie takejto normy muselo byť dostatočne závažné a 3. medzi porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom musí existovať priama príčinná súvislosť (porovnaj napr. rozsudok Súdneho dvora EÚ C-429/09 vo veci Günter Fuß c/a Stadt Halle, C-118/08 Transportes Urbanos y Servicios Generales). Tieto tri podmienky musia byť splnené aj vtedy, ak škoda bola spôsobená v dôsledku nečinnosti členského štátu, t.j. netranspozície smernice, ale aj vtedy, keď škoda bola spôsobená v dôsledku prijatia legislatívneho alebo administratívneho aktu, ktorý bol prijatý v rozpore s komunitárnym právom, a to bez ohľadu na charakter subjektu, ktorý tento akt prijal. Zodpovednosť štátu v prípade porušenia práva EÚ je absolútna a objektívna a členský štát nemá k dispozícii žiadne exkulpčné ani liberačné dôvody, a to opäť bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu

spôsobil. Súd prvej inštancie vychádzal z článku 6 písm. b) Smernice, podľa ktorého možno jednoznačne vyvodit', že účelom tejto právnej normy bolo priznať jednotlivcovi práva, pričom v konkrétnej ide o právo zamestnanca v EÚ, aby jeho priemerný týždenný pracovný čas neprekračoval hranicu 48 hodín. Súd prvej inštancie uviedol, že aj žalobca sa tak má právo dovoľávať porušenia čl. 6 písm. b) Smernice voči žalovanému v dôsledku toho, že jeho pracovná pohotovosť sa nezapočítava do týždenného pracovného času, čo má za následok, že žalobca v niektorých obdobiach pracoval dlhšie ako 48 hodín týždenne. V danom konkrétnom prípade spĺňa čas, ktorý žalobca na pracovisku trávi, charakteristiky pracovného času, ako ho definoval Súdny dvor EÚ, podľa ktorého rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník skutočne vykonáva na svojom pracovisku, je tá skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. V dôsledku toho kvalifikácia pracovného času ako doby prítomnosti zamestnanca na pracovisku nemôže závisieť od intenzity činnosti pracovníka, ale vyplýva výhradne z jeho povinnosti byť k dispozícii zamestnávateľovi (porovnaj Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-14/04 vo veci Dellas). Súd prvej inštancie mal v danom prípade preukázané, že žalobca trávil na pracovisku aj nad rozsah určených pracovných zmien čas, počas pracovnej pohotovosti, počas ktorej bol povinný byť prítomný na pracovisku a v prípade potreby byť do jednej minúty schopný opustiť miesto za účelom vykonania zásahu. Z uvedených dôvodov je preto potrebné aj čas pracovnej pohotovosti považovať za pracovný čas žalobcu. Členské štáty EÚ nemôžu jednostranne určovať rozsah pôsobnosti čl. 6 písm. b) Smernice tak, že by 48-hodinový pracovný čas viazali na nejakú podmienku, prípadne by ho určitým spôsobom svojvoľne porušovali. Akákoľvek právna úprava, ktorá umožňuje, aby bol týždenný pracovný čas dlhší ako 48-hodín vrátane pracovnej pohotovosti na pracovisku je v rozpore s požiadavkami čl. 6 písm. b) Smernice (porovnaj rozsudok Súdneho dvora EÚ C-397/01 vo veci Pfeiffer). Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie mal v predmetnom konaní preukázané, a to jednak tabuľkovým prehľadom služieb žalobcu, ako aj z výsluchu žalobcu, že žalobca trávi na pracovisku po skončení riadnej služby v trvaní 16 hodín ešte čas pracovnej pohotovosti, počas ktorej musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku (na mieste výkonu práce), ktorú je potrebné v súlade s ustanoveniami Smernice považovať za pracovný čas žalobcu, že práva žalobcu sú s odkazom na čl. 2 a čl. 6 písm. b) Smernice porušované. Na uvedenom nič nemení fakt, že žalobcovi je poskytovaná za čas pracovnej pohotovosti náhrada v súlade s ust. § 122 ods. 1 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbere a ani skutočnosti, na ktoré žalovaný v priebehu výsluchu žalobcu ako aj v jeho písomných podaniach poukazoval, že žalobca má možnosť si počas pracovnej pohotovosti oddýchnuť, resp. že o rozvrhnutí pracovného času už v čase nástupu do služobného pomeru vedel, resp. že na porušovanie jeho práv nadriadeného upozorňoval. Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním preukázané, že k porušeniu čl. 6 písm. b) Smernice prišlo v žalobcovom prípade opakovane, čo u neho zakladá právo domáhať sa vyvodenia zodpovednosti orgánov Slovenskej republiky, s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia. Súd prvej inštancie mal za to, že porušenie práv žalobcu vyplývajúcich z čl. 6 písm. b) Smernice je potrebné považovať za dostatočne závažné, a to jednak vzhľadom na základný účel Smernice, ktorým je zabezpečiť ochranu zdravia a bezpečnosti pri organizácii pracovného času, ako aj vzhľadom na to, že ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neopúšťa členským štátom priestor na voľnú úvahu. Zároveň ide o také porušenie práva Európskej únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ.

7. Pokiaľ ide o uplatnenie práva na náhradu škody a spôsob jej výpočtu, súd prvej inštancie uviedol, že Smernica neobsahuje ustanovenia týkajúce sa samotného procesu náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. Z judikatúry Súdneho dvora EÚ však vyplýva požiadavka, aby náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva EÚ bola primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv poškodených. Je potrebné, aby vnútroštátne súdy zabezpečili, že zvolený spôsob náhrady škody bude v súlade so zásadou rovnocennosti (ekvivalencie) a so zásadou efektivity. Zásadu ekvivalencie pritom treba vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd nemôže v prípade konania s úniovým prvkom aplikovať prísnejšie procesnoprávne alebo hmotnoprávne pravidlá ako tie, ktoré by aplikoval v konaniach bez úniového prvku s podobným predmetom, t.j. dotknutý subjekt musí mať možnosť uplatniť si nárok, ktorý pre neho vyplýva z úniovej právnej normy za takých podmienok, za akých by si mohol uplatniť nárok založený na podobnej vnútroštátnej právnej norme bez úniového prvku. Prvoinštančný súd uviedol, že zásadu efektivity je potrebné chápať v tom zmysle, že procesné predpisy, ktoré platia vo vnútroštátnych konaniach určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré zakladá úniové právo v prospech právnych subjektov, nemôže byť upravené takým spôsobom, ktorý by výkon práv

priznávaných úniovým právnym poriadkom prakticky znemožňoval alebo nadmerne sťažoval. Je na vnútroštátnych súdoch, aby za dodržania uvedených zásad určili formu odškodnenia a pravidlá a spôsob výpočtu náhrady škody spôsobenej porušením normy EÚ. V danom konkrétnom prípade sa žalobca domáha voči žalovanému náhrady nemajetkovej ujmy. Nakoľko ani právny poriadok Slovenskej republiky neobsahuje žiadne konkrétne ustanovenia pre posudzovanie a určenie výšky náhrady škody, ktorá vznikla jednotlivcovi porušením práva EÚ, mal súd za to, že povaha konania o náhradu nemajetkovej ujmy spĺňa požiadavky zásad úniového práva na rovnocennosť s prihliadnutím na náhrady poskytované vnútroštátneho súdu ako aj efektivity, nakoľko nejde o konanie, ktoré by prakticky znemožňovalo alebo nadmerne sťažovalo získanie náhrady nemajetkovej ujmy za porušenie úniového práva jednotlivca pred slovenským súdom. Súd prvej inštancie dôvodí, že žalobca vznik ujmy pritom odvodzoval od toho, že žalobcovi tým, že pracoval nad maximálny týždenný pracovný čas vyplývajúci z čl. 6 písm. b) Smernice bolo zasiahnuté do jeho osobnostných práv, a to najmä práva na zdravie, práva na fyzickú a morálnu integritu a práva na odpočinok, pričom mal za to, že v danom prípade je primerané, aby mu súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- eur. Žalovaný žalobcom uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy považoval za neprimeranú, pričom odkazoval na výšku náhrad, ktoré sú poskytované slovenskými súdmi pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy obetiam trestných činov.

8. Súd prvej inštancie po posúdení okolností daného prípadu dospel k záveru, že je odôvodnené okolnosťami daného prípadu, aby ujma, ktorá bola žalobcovi zo strany žalovaného spôsobená tým, že bolo porušené ustanovenie Smernice upravujúce maximálny rozsah týždenného pracovného času, bola žalobcovi nahradená v peniazoch, nakoľko nahradenie vzniknutej ujmy iným spôsobom predpokladaným zákonom nepovažoval súd za účelné. S ohľadom na povahu práv, ktoré boli v danom prípade porušené, ako aj na okolnosti porušovania práva žalobcu, keď žalovaný ako členský štát EÚ neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b) Smernice, žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov, a ani morálna satisfakcia neboli vzhľadom na subjekt zodpovednosti na mieste. Nemajetkovú ujmu nebolo podľa názoru prvoinštančného súdu možné nahraďiť inak aj z toho dôvodu, že uplynutý čas už nie je možné žalobcovi vrátiť a ani nie je možné, aby ho strávil inak. Práve peňažnú náhradu považoval súd v danom prípade za spôsobilú formu odškodnenia vzniknutej ujmy. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe súdu, ktorý o jej priznaní rozhoduje, čo však neznamená, že existuje priestor pre svojvôľu, či arbitrážnosť. Súd musí na základe vykonaného dokazovania ustáliť, či ujma vznikla a ako bola závažná. Jej vznik musí pritom tvrdiť a doložiť žalobca, ktorý nesie dôkazné bremeno. Súd musí pri úvahách o tom, či je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch prihliadať aj na iné kritériá, ako sú kritériá uvedené v ust. § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zákon ponecháva na voľnej úvahe súdu, ktorý musí hodnotiť tak jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. (porovnaj uznesenie NS SR z 30. apríla 2008, sp.zn. 5Cdo 126/2007).

9. Súd prvej inštancie pri určení rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy vychádzal predovšetkým z tabuľkového prehľadu služieb žalobcu a z výsluchu žalobcu uskutočneného na pojednávaní konanom pred súdom dňa 20.10.2023. Z tabuliek predložených žalobcom prvoinštančný súd vyvodil, že pri určovaní pracovnej pohotovosti spolu s určeným pracovným časom dochádzalo v prípade žalobcu opakovane k prekročeniu maximálneho limitu 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času v rozhodnom období. Žalobca tak prišiel o hodiny voľného času, ktoré by inak mohol venovať rozvíjaniu svojich osobných, rodinných, priateľských aktivít, či aktivít, ktoré mohli byť venované fyzickej, psychickej relaxácii a odpočinku. Žalobca počas hodín pracovnej pohotovosti musí byť prítomný na svojom pracovisku, čo spôsobuje, že je oddelený od svojho súkromného prostredia, pričom na tom nič nemení ani fakt, že nemusí byť aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti, a že má vytvorené podmienky na oddych. Žalobca počas celej doby, kedy je prítomný na pracovisku počas služobnej pohotovosti, musí byť podľa svojej výpovede pripravený do jednej minúty vyraziť na zásah pre prípad, že bude vyhlásený poplach, ktorá okolnosť do značnej miery znižuje možnosť dostatočného a kvalitného odpočinku žalobcu. Na dôvažok prostredie, ktoré je pre žalobcu vytvorené za účelom oddychu na pracovisku, kedy je v jednej miestnosti umiestnených viacero postelí resp. sa žalobca zdržiava v miestnosti s monitormi a výpočtovou technikou, nie je možné porovnávať s prostredím, ktoré má žalobca vytvorené vo svojom domácom prostredí. V prípade žalobcu súd vzal do úvahy aj tú skutočnosť, že žalobca je manžel, ktorý má malé deti, ktorým sa nemá možnosť v dôsledku únavy venovať. Vzhľadom na túto okolnosť ako vyplynulo z jeho výsluchu dochádza medzi ním a jeho manželkou k hádkam. Žalobca nemá možnosť venovať sa vo voľnom čase pravidelným športovým aktivitám. Ako vypovedal,

pociťuje nedostatok času na odpočinok, v dôsledku čoho sa cíti byť pod stresom a nervóznym. Práve právo na odpočinok je potrebné v prípade žalobcu považovať za významné, a to najmä s ohľadom na to, že žalobca plní v spoločnosti veľmi zodpovedné úlohy a o to viac vystupuje do popredia potreba, aby žalobca ako hasič mal dostatok času na odpočinok a regeneráciu, dosiahnutie čoho bolo jedným z hlavných cieľov Smernice. Tým, že žalobca vykonáva svoju prácu nad čas povolený právom EÚ, ktorá práca vyžaduje, aby bol nepretržite dostupný a plne k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, dochádza k zásahu do jeho práva na súkromie, súčasťou ktorého je aj jeho právo na rodinný život. V prípade žalobcu mal súd prvej inštancie za to, že zásah do osobnostných práv žalobcu v danom prípade vykazuje strednú mieru závažnosti zásahu, nakoľko z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca netrpí žiadnym vážnym ochorením v dôsledku porušenia jeho práva zo strany žalovaného a jeho osobný a súkromný život nebol v dôsledku tohto porušenia práva negovaný v značnej miere. V súlade s vyššie uvedeným súd po vykonanom dokazovaní považoval za primeranú peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy v prípade žalobcu sumu vo výške 2.500,- eur, zohľadňujúc pritom aj rozhodnutia slovenských súdov v obdobných súdnych sporoch. K námietke žalovaného, že žalobcom uplatnená výška náhrady nemajetkovej ujmy je vysoká s odkazom na náhradu ujmy, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov súd prvej inštancie uviedol, že toto porovnanie nie je dobre možné, nakoľko v daných prípadoch ide o rozdielne skutkové okolnosti, pričom súdom priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy neprevyšuje náhrady v prípadoch, na ktoré žalovaný v rámci svojich vyjadrení poukazoval.

10. Po vykonanom dokazovaní mal súd prvej inštancie za preukázané, že bola splnená aj tretia podmienka vyžadovaná na vznik zodpovednosti žalovaného za ujmu žalobcu, ktorou je príčinná súvislosť medzi porušením práva EÚ a vznikom ujmy na strane žalobcu. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že v súvislosti s porušovaním článku 2 a článku 6 písm. b) Smernice dlhodobo dochádzalo k porušovaniu osobnostných práv žalobcu, a to práva na ochranu zdravia, bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na súkromý a rodinný život. Súd prvej inštancie mal za to, že v súlade so všetkým vyššie uvedeným, v priebehu konania bolo preukázané, že napriek tomu, že z prílohy č. 4 Zákona o Hasičskom a záchrannom zbere vyplýva, že týmto bola do právneho poriadku Slovenskej republiky transponovaná Smernica, táto Smernica nebola transponovaná úplne, keďže do ustanovení Zákona o Hasičskom a záchrannom zbere sa nepremietol čl. 6 písm. b) Smernice upravujúci maximálny rozsah pracovného času zamestnancovi pracujúcich na území Európskej únie, čím vznikla na strane žalobcu ujma, ktorú je za splnenia vyššie popísaných podmienok, povinný mu nahradiť žalovaný. Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní s prihliadnutím na jednotlivé okolnosti daného konkrétneho prípadu dospel k záveru, že je primerané, aby žalovaný žalobcovi nahradil nemajetkovú ujmu v peniazoch, a preto súd prvej inštancie zaviazal žalovaného uhradiť žalobcovi sumu vo výške 2.500,- eur. V rozsahu prevyšujúcom súdom priznanú sumu 2.500,- eur, súd prvej inštancie žalobu žalobcu ako neodôvodnenú zamietol. Prvoinštančný súd určil žalovanému v súlade s ustanovením § 323 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „Civilný sporový poriadok“) lehotu na plnenie 15 dní, tak ako žiadal žalovaný, nakoľko mal za to, že dlhšia lehota na plnenie bola v danom prípade odôvodnená spôsobom a komplikovanosťou úhrady zo strany žalovaného ako štátu a aj vzhľadom na to, že žalobca proti predĺženiu parížskej lehoty nemal výhrady.

11. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, v súlade s ustanovením § 255 Civilného sporového poriadku, ktorá suma bude počítaná zo súdom priznanej sumy 2.500,- eur, nakoľko výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy závisela na voľnej úvahe súdu prvej inštancie. Žalobcu podľa názoru prvoinštančného súdu nie je možné zaťažiť procesnou zodpovednosťou za nepredvídanie výsledku, ktorý závisel na úvahe súdu a procesný úspech je potrebné posudzovať len vo vzťahu k výsledku sporu ohľadne základu nároku. O výške náhrady trov konania rozhodne podľa ust. § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku po právoplatnosti tohto rozsudku vyšší súdny úradník samostatným uznesením.

12. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako CSP), a to konkrétne proti výroku I. a výroku III. Žalovaný v odvolaní uviedol, že predmetom súdneho konania je nárok označený žalobcom ako nárok na náhradu škody, ktorý mal vzniknúť žalobcovi v dôsledku porušenia práva Európskej únie k jeho ujme, a to v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo 04. novembra 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej ako „Smernica“ alebo „Smernica 2003/88/ES“) do právneho poriadku Slovenskej republiky v

podobe zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej ako „zákon č. 315/2001 Z.z.“). Žalovaný v odvolaní namieta, že na to aby mohol súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku skonštatovať, že uplatnený nárok žalobcu je dôvodný, musel by žalobca v prvom rade preukázať, že zákon č. 315/2001 Z.z. prebral Smernicu 2003/88/ES nesprávne, t.j. žalobca by musel poukázať na také ustanovenia zákona č. 315/2001 Z.z., ktoré by boli v rozpore so Smernicou 2003/88/ES. Súd prvej inštancie konštatoval, že obsah Smernice 2003/88/ES bol do zákona č. 315/2001 Z.z. prebratý nesprávne. Ak sa však súd prvej inštancie chcel dostať do pozície orgánu, ktorému je zverená právomoc posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území Slovenskej republiky so smernicou Európskej únie, tak toto právo bez akýchkoľvek pochybností nespadá do kompetencie súdu prvej inštancie, resp. do kompetencie iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie. Podľa názoru žalovaného a v zmysle právneho poriadku Slovenskej republiky, ako aj právneho poriadku Európskej únie súd prvej inštancie nemá zverenú právomoc na porovnanie súladu, resp. právne záväznému vysloveniu nesúladu zákona č. 315/2001 Z.z. (alebo len niektorých ustanovení tohto zákona) so Smernicou 2003/88/ES vo všeobecnosti, ani v konkrétnom prejednávacom prípade žalobcu. Podľa žalovaného si súd prvej inštancie takýto záver nemohol osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, keďže podľa žalovaného dôsledky a aplikácia takého konštatovania by presiahli predmet tohto súdneho sporu, kde sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Žalovaný namieta, že na to aby mohol súd prvej inštancie skonštatovať, že došlo k porušeniu práva únie Slovenskou republikou, musel by najskôr rozhodnúť, že zákon č. 315/2001 Z.z. nesprávne prebral Smernicu 2003/88/ES do slovenského právneho poriadku. Žalovaný dal do pozornosti odvolacieho súdu, že uvedené nie je v medziach právomocí vnútroštátnych súdov, a to ani pre individuálne posúdenie prípadu. Žalovaný v odvolaní vytyka súdu prvej inštancie, že sa v tomto súdnom konaní vôbec nezaoberal otázkou, či do jeho právomoci vôbec patrí posudzovanie takto nastolenej otázky. Podľa názoru žalovaného tak napadnutý rozsudok vykazuje znaky arbitrárnosti, keď súd prvej inštancie vôbec nezohľadnil zrejme prekážky vo svojom postupe v tomto súdnom konaní a dostatočne sa nezaoberal ani vznesenými oprávnenými námietkami žalovaného, naopak súd prvej inštancie priznal žalobcovi nárok na náhradu škody bez presvedčivého odôvodnenia, iba na základe uznaného všeobecného nároku z titulu bez právneho zmocnenia konštatovaného porušenia práva Európskej únie, čo však podľa žalovaného tvorí iba predpoklad pre priznanie náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy. Žalovaný v odvolaní namieta aj, že súd prvej inštancie sa nestotožnil s námietkou pasívnej vecnej legitímácie žalovaného a k námietke jeho pasívnej vecnej legitímácie žalovaný uviedol, že je nevyhnutné rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako dvomi samostatnými subjektmi, ktorých postavenie v súdnom konaní ani v pracovnoprávných vzťahoch nemožno zamieňať. Súd prvej inštancie nevzal do úvahy potrebu rozlišovania medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ a následne nesprávnym právnym posúdením aplikoval tento záver na vznik zodpovednosti kompetentných orgánov za porušenie predpisov v procese preberania a následnej aplikácie smernice. Žalovaný v odvolaní zdôraznil, že v prvom prípade ide o transponovanie, t.j. prebratie konkrétneho znenia alebo obsahu smernice do vnútroštátneho právneho poriadku členského štátu. Prebratie smernice je potom premietnuté do podoby a textu právneho predpisu, ktoré musia byť s obsahom alebo znením smernice v súlade. Ak sa teda žalobca domnieval, že Slovenská republika v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nesprávne prebrala Smernicu 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z.z., musel práve žalobca preukázať, v čom vidí zásadné pochybenie, pre ktoré by mohla vzniknúť škoda. Podľa žalovaného na to, aby bolo možné konštatovať, že Smernica 2003/88/ES bola prebratá nesprávne, musí dôjsť k porovnaniu zákona č. 315/2001 Z.z. v jeho znení pred účinnosťou ako aj po účinnosti (t.j. po prebratí) Smernice 2003/88/ES. Žalovaný sa domnieva, že len takouto konfrontáciou by bolo možné zaoberať sa správnosťou alebo nesprávnosťou prebratia Smernice 2003/88/ES. Žalovaný uviedol, že žalobca v žalobe pripúšťa, že zákon č. 315/2001 Z.z. výslovne neustanovuje, že služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby je považovaná za súčasť ich služobného času, ani neobsahuje ustanovenie stanovujúce dĺžku týždenného pracovného času na 48 hodín. Žalovaný sa domnieva, že táto skutočnosť neznamená, že by Smernica 2003/88/ES bola do zákona č. 315/2001 Z.z. prebratá nesprávne, aj keby sa na prípad žalobcu vzťahovala. Podľa názoru žalovaného nebolo jeho povinnosťou skopírovať doslovné znenie každého ustanovenia Smernice 2003/88/ES do textu zákona č. 315/2001 Z.z., aj vzhľadom na priamy účinok smernice Európskej únie. Inak povedané, žiadne ustanovenie zákona č. 315/2001 Z.z. nie je možné, podľa žalovaného považovať za rozporné so Smernicou 2003/88/ES. V druhom prípade ide, podľa žalovaného, o aplikáciu, t.j. použitie konkrétnych článkov smernice na konkrétny prípad. Porušenie smernice preto môže byť spôsobené až aplikáciou jednotlivých ustanovení smernice, ak si adresát účinkov smernice (napr. zamestnávateľ) vyloží jej

ustanovenia v rozpore s jej obsahom. Inak povedané, smernica môže byť do vnútroštátneho právneho poriadku prebratá správne, ale jej konkrétne použitie (t.j. aplikácia) môže byť v konkrétnom prípade v rozpore s cieľom a obsahom smernice. Až nesprávna aplikácia smernice by mohla v konečnom dôsledku založiť prípadný nárok na náhradu škody. V tomto rozsahu je preto podľa názoru žalovaného nevyhnutné, aby sa prebratie a aplikácia smernice rozlišovali, nakoľko aj nesprávne prebratá smernica môže byť u rôznych adresátov aplikovaná správne a naopak. Súd prvej inštancie celkom opomenul, že žalovaný, t.j. Slovenská republika, pri preberaní Smernice de facto neporušila žiadne predpisy, preto pri absencii protiprávneho konania nemohla vzniknúť žiadna škoda, a tým ani zodpovednosť žalovaného za nároky, ktoré si žalobca uplatňuje v tomto súdnom konaní, navyše, ide o nároky, ktoré vyplývajú z pracovnoprávneho vzťahu, pričom sa mzdový nárok „skryva“ za náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Žalovaný v tejto súvislosti opätovne pripomenul, že žalobca namietal nesprávne prebratie Smernice 2003/88/ES, nie však jej aplikáciu v individuálnom prípade žalobcu. Slovenská republika teda nemôže niesť zodpovednosť za prípadnú nesprávnu aplikáciu Smernice 2003/88/ES na pracovnoprávny vzťah žalobcu u jeho zamestnávateľa. Žalovaným je v tomto súdnom konaní Slovenská republika, ktorá má podľa žalobcu zodpovedať za škodu, ktorá mala vzniknúť nesprávnym prebratím (nie aplikáciou) Smernice 2003/88/ES. Slovenská republika však nie je zamestnávateľom žalobcu a nie je ani orgánom, ktorá by sa na aplikácii Smernice 2003/88/ES podieľala. Akýkoľvek nárok žalobcu z iného ako žalovaného titulu totiž nie je predmetom tohto súdneho konania. Podľa názoru žalovaného sa miera zodpovednosti za prípadný vznik škody musí medzi dvomi samostatnými subjektmi (Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským a záchranným zborom) rozlišovať. Podľa žalovaného, nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Ak niet pochyb o tom, že Slovenská republika a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, potom nie je možné dospieť k inému záveru, než že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv, nie je možné zamieňať. Preto aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky. S ohľadom na zamieňanie Slovenskej republiky a Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako dvoch samostatných subjektov žalovaný namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Podľa žalovaného teda, súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v tomto konaní ako jednu z rozhodujúcich skutočností, čo bez ďalšieho predstavuje odvolací dôvod v zmysle § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Čo sa týka pôsobnosti Smernice 2003/88/ES žalovaný v odvolaní uviedol odvolací dôvod, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť Smernice 2003/88/ES, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času, nevzťahuje v plnom rozsahu. Poukázal na článok 1 ods. 2 Smernice 2003/88/ES, z ktorého podľa žalovaného vyplýva, že vecná pôsobnosť Smernice 2003/88/ES, ktorá v článku 1 ods. 2 definuje okruh vzťahov, na ktoré sa má Smernica 2003/88/ES aplikovať. Otázka osobnej pôsobnosti, t.j. určenia jednotlivých odvetví činnosti, na ktoré sa má Smernica 2003/88/ES vzťahovať je upravená v článku 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES a v článku 1 ods. 4 Smernice 2003/88/ES. Žalovaný svoje odvolanie v časti týkajúcej sa osobnej pôsobnosti oprel o čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES, čl. 2 smernice 89/391/EHS, čl. 1 ods. 4 Smernice 2003/88/ES, s tým, že k uvedeným článkom jednotlivých Smerníc uviedol, že pôsobnosť Smernice 2003/88/ES je v zmysle čl. 1 ods. 3 Smernice 2003/88/ES a článku 1 ods. 4 Smernice 2003/88/ES vymedzená s odkazom na čl. 2 smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci (ďalej len ako „Smernica 89/391/EHS“). Podľa článku 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS, sa táto smernica vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.). Podľa ods. 2 citovanej smernice, sa táto smernica neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Podľa žalovaného z vyššie uvedeného teda možno vyvodiť záver, že rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v článku 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS, ako aj negatívne vymedzený v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Inak povedané, Smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa Smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak, ako to tvrdí žalobca. Podľa názoru žalovaného preto štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného

zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť (ktorá je špecifická nerovnomerným rozvrhnutím služobného času, na ktorý priamo nadväzuje určená služobná pohotovosť), možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifickú štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov (napr. v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, prísnej subordinácii a pod.). Rovnako úlohy, ktoré príslušníci Hasičského a záchranného zboru plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému, ako aj právnej úpravy samotného Hasičského a záchranného zboru, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Žalovaný v odvolaní ďalej poukázal na ustanovenie § 12 zákona č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva, § 3 ods. 1, ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore, § 8 ods. 1 zákona č. 129/2002 Z.z. o integrovanom záchrannom systéme, § 12 ods. 1 zákona č. 129/2002 Z.z. o integrovanom záchrannom systéme a uviedol, že podľa žalovaného z vyššie uvedených právnych predpisov vyplýva, že Hasičský a záchranný zbor, resp. jeho príslušníci vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarom, aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranných činností. Podľa žalovaného z tohto dôvodu sú činnosti vykonávané príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru pri zásahovej činnosti práve tými osobitnými činnosťami služieb civilnej ochrany, na ktoré sa Smernica 89/391/EHS nevzťahuje. Inak povedané, v súčasnosti iné zložky (okrem Hasičského a záchranného zboru), ktorým by boli zverené činnosti služieb civilnej ochrany neexistujú. Žalovaný vo svojom odvolaní zároveň zdôraznil, že článok 2 Smernice len príkladom vymenováva „určité osobitné činnosti verejných služieb“, preto ak príslušníci Hasičského a záchranného zboru tu nie sú taxatívne vymenovaní, neznamená to, že aplikácia ustanovení Smernice je aj v tejto oblasti automatická. Taktiež, podľa žalovaného, rozhodnutie vo veci V-429/09 G. Fuss sa týka „mestského hasiča“ - zamestnanca StadtHalle, preto ho nie je možné považovať za smerodajné, nakoľko režim výkonu hasičských činností v takomto zriadení a štruktúre mestských hasičov sú absolútne odlišné od režimu, v akom fungujú príslušníci Hasičského a záchranného zboru v Slovenskej republike, ktorého zriaďovateľom je štát (nie obec) a sú im poskytnuté rôzne osobitné výhody od „definitívy“ až po systém sociálneho zabezpečenia, tak ako v prípade príslušníkov Policajného zboru. Žalovaný v rámci podaného odvolania uviedol, že nakoľko Smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času, ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia Smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať, preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. Čo sa týka nároku na náhradu škody, žalovaný v odvolaní uviedol, že súd prvej inštancie posudzuje podmienky, ktoré musia byť splnené, aby súd mohol jednotlivcovi priznať právo na náhradu škody z dôvodu porušenia práva Únie. Žalovaný sa aj v týchto otázkach v podstatnej časti nestotožňuje s právnym posúdením súdu prvej inštancie v napadnutom rozsudku. Poukázal na článok 6 Smernice 2003/88, ktorý je spomenutý v článku 17 ods. 1 Smernice, ktorý umožňuje členským štátom, aby sa odchýlili od uplatňovania tohto článku, za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia (ako to je v tomto prípade), keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Žalovaný v odvolaní poukazuje na všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdného dvora, ktoré podľa žalovaného musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva Únie, ktoré sú definované 1) cieľom porušenej právnej normy Európskej únie je priznať jednotlivcom práva, 2) porušenie je dostatočne závažné a 3) medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje príčinná súvislosť. Žalovaný má za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. V prvom rade žalovanému nie je zrejme ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Podľa žalovaného sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný. Žalovaný chce zdôrazniť, že počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je nariadený služobný zásah, žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak pri nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca. V čase služobnej pohotovosti sa preto od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“, a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej

iniciatívy, len na základe pokynu svojho zamestnávateľa. V zhrnutí to znamená, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t.j. nielen za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce. Žalobca dostáva za takto stanovený čas pracovnú odmenu, ktorou mu zamestnávateľ kompenzuje to, že v prípade potreby (zásahu) bude k dispozícii. Pokiaľ súd prvej inštancie, napriek všetkým doteraz uvedeným skutočnostiam, dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca, a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Taktiež žalovaný v odvolaní poukázal na rozsudok Súdneho dvora, ktorý vo svojom rozsudku v spojených veciach C-46/93 a 48/93 Brasserie du Pecheur uviedol, cit.: „Zvlášť je vhodné upresniť, že na účel stanovenia škody, za ktorú možno priznať náhradu, môže vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. V súlade so všeobecnou zásadou spoločnou pre právne poriadky členských štátov musí poškodená osoba preukázať primeranú snahu obmedziť rozsah škody, inak jej hrozí, že škodu bude znášať sama.“ (bod 84 a 85 rozsudku). V zmysle rozhodnutia Súdneho dvora C-46/93 Brasserie du Pecheur (bod 84) by mal teda vnútroštátny súd preveriť, či poškodená osoba prejavila primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah a či včas využila všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. Žalovaný by chcel zdôrazniť, že žalobca do dnešného dňa nevyvinul snahu na to, aby vzniku škody (ujmy) predišiel. Žalobca nepreukázal, že oznámil svojmu zamestnávateľovi, že odmieta vykonávať služobnú pohotovosť, resp. do dňa podania žaloby zamestnávateľ žalobcu nemal vedomosť o tom, že výkon služobnej pohotovosti (za ktorú každý mesiac žalobca dostáva odmenu), považuje resp. pociťuje ako výraznú ujmu. Z vyššie uvedeného dôvodu, nebolo možné, aby zamestnávateľ včas zamedzil prípadný vznik takejto ujmy alebo aspoň obmedzil jej rozsah. Podľa zásady, ktorá je spoločná právnym systémom členských štátov, musí totiž poškodená osoba pod hrozbou toho, že sama bude musieť znášať škodu, vyvinúť primerané úsilie, aby obmedzila rozsah škody (rozsudky Mulder a i /Rada a komisia, C-104/89 a C-37/90). Ohľadom formy a spôsobu výpočtu náhrady škody, Súdny dvor v rozhodnutí C- 429/09 G. Fuss uviedol, že: „Smernica 2003/88 neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. V prípade neexistencie ustanovení práva Únie v danej oblasti je na vnútroštátnom práve dotknutého členského štátu, aby pri rešpektovaní zásad rovnocennosti a efektivity jednak určilo, či škoda vzniknutá pracovníkovi, ako je G. Fuss vo veci samej, v dôsledku porušenia právnej normy Únie, musí byť nahradená udelením dodatočného náhradného voľna alebo finančným odškodnením a jednak definovalo pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady.“ Žalovaný uviedol, že čo sa týka posúdenia, či (a v akej miere) došlo v prípade žalobcu k porušeniu práva na maximálny 48-hodinový týždenný pracovný čas, bolo by potrebné zo strany žalobcu preukázať, či žalobca skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Žalobca totiž v žalobe nezohľadnil reálne odpracované hodiny vzhľadom na pohotovosť a nadčasy alebo dovolenku a práceneschopnosť, počas ktorých žalobca reálne nebol k dispozícii zamestnávateľovi, teda v týchto prípadoch nemožno hovoriť o vzniku škody, aj keď sa žalobcovi tento čas započítaval do odpracovaného času, ktorý mal zaplatený. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období 4 mesiacov, čím sa súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku nezaoberal. Žalovaný má za to, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy, ktorú žalobca požaduje. Podľa žalovaného je potrebné uviesť, že dôkazné bremeno v sporovom konaní zaťažuje žalobcu a s ohľadom na zásadu kontradiktórnosti je úlohou žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu, pokiaľ je v konaní zastúpený, označiť skutkové tvrdenia dôležité pre rozhodnutie v súlade s princípom hospodárnosti, a teda na začiatku konania. Žalovaný má za to, že žalobca nepreukázal, a ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená. Žalovaný vo svojom odvolaní namieta aj právny nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, keď súd prvej inštancie právny nárok na náhradu škody subsumoval pod ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „Občiansky zákonník“) v podobe nemajetkovej ujmy. Žalovaný v tomto ohľade zotráva na svojich tvrdeniach ohľadom určenia prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka, ktorá je na zvážení súdu, avšak podotkol, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú prvoinštančný súd vo svojom rozhodnutí žalobcovi priznal, žalovaný považuje za neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podľa názoru žalovaného podstatne vyššia. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti, pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba, podľa žalovaného,

vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy. V tejto súvislosti žalovaný opätovne zdôraznil a dal do pozornosti odvolaciemu súdu názor Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorého „výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanej vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti“ (napr. Público-Comunicacáo Social, S. A. v. Portugalsko). Napokon sám Európsky súd pre ľudské práva zdôrazňuje, že pri určovaní výšky „náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné činy“ (napr. Ittalehti a Karhuvaara v. Fínsko). Taktiež podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 4 Cdo 19/2020, určenie výšky nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pritom nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá nepodlieha žiadnemu hodnoteniu, naopak jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí aj v kontexte s ďalšími právnymi predpismi upravujúcimi obdobnú problematiku. Hoci výšku nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou, žalovaný podotkol, že nemôže ísť o úvahu nepreskúmateľnú, resp. o úvahu svojvoľnú. Podľa žalovaného, žalobca vo svojich podaniach ani ako na pojednávaní neodôvodnil výšku požadovanej peňažnej náhrady, pretože neuviedol v čom tento „údajný neoprávnený“ zásah spočíval. Nestačí totiž, aby zásah mohol vyvolať určitú reakciu, ale musí aj konkrétnu reakciu v živote fyzickej osoby, čo v prípade žalobcu nie je žiadnym spôsobom preukázané. Chýbajúce skutkové tvrdenia nie je možné nahradiť odvolávaním sa na rozhodovacie činnosti iných súdov v obdobných prípadoch. Vzhľadom na to, že ide o osobnostné práva, je podľa žalovaného, potrebné nemajetkovú ujmu posudzovať v každom jednom prípade individuálne, čo súd prvej inštancie pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy nebral do úvahy. Žalovaný ďalej poukázal na ustanovenie § 13 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ktoré upravuje podmienky, kedy má žalobca nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, pričom žalovaný má za to, že žalobca v tomto konaní doposiaľ nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch či nepriaznivost' zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere, ktorá by odôvodňovala výšku priznanej sumy súdom prvej inštancie. Žalovaný uviedol, že podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (t.j. materiálnej satisfakcie) je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencia závažnej ujmy, ktorú treba riadne a konkrétne preukázať, a že za závažnú ujmu sa v zmysle ustálenej judikatúry môže považovať ujma, ktorú utrpela fyzická osoba, vzhľadom na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, intenzitu zásahu, trvanie zásahu alebo celkový dopad a dôsledky. Pritom však nemôžu byť rozhodujúce subjektívne pocity adresáta zásahu, ale objektívne hľadisko, t.j. či by predmetnú ujmu takto v danom mieste a čase (v tej istej situácii, prípadne v spoločenskom postavení a podobne) vnímala aj každá iná fyzická osoba. Podľa žalovaného v konaní v podobe nemajetkovej ujmy nesie žalobca bremeno tvrdenia v tom, a to tak, že žalovaný by spôsobil žalobcovi škodu, resp. zasiahol do jeho osobnosti, a že tento zásah bol objektívne spôsobilý privodiť ujmu na jeho právach, pričom žalobca musí nielen uviesť (tvrdiť), ale aj preukázať aká ujma mu vznikla. Z tohto bremena tvrdenia pre žalobcu vyplýva dôkazné bremeno preukázať skutočnosti svedčiacie o existencii škody a zásahu. Keď sa žalobca domáha v zmysle žaloby náhrady nemajetkovej ujmy, žalobca musí, podľa žalovaného, na konkrétnych skutkových okolnostiach preukázať, že zásah nielen mohol, ale aj skutočne vyvolal následnú reakciu v jeho súkromnom živote, rodinnom prostredí, profesionálnej sfére, či v inom prostredí (rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 26Co/94/2020-515 zo dňa 30.06.2021). Žalovaný v odvolaní zdôraznil, že zo strany žalobcu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že by utrpel ujmu, ktorá by v značnej miere znížila jeho dôstojnosť resp. vážnosť v spoločnosti. Súčasne žalovaný poukázal aj na skutočnosť, že žalobca sa žalobou nedomáha aby sa „upustilo od neoprávneného zásahu“ do jeho práva na ochranu jeho osobnosti, ani aby sa odstránili následky takéhoto zásahu. Podaná žaloba tak vôbec nerieši (údajný protiprávny) stav do budúcnosti, ale naopak vytvára priestor pre opätovné čiastkové žaloby. Žalovaný má aj za to, že v tomto súdnom konaní nebolo ani na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané, ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy. Z obsahu podanej žaloby vyplýva skutočnosť, že žalobca vidí problém vo svojom (nedostatočnom) finančnom ohodnotení počas služobnej pohotovosti, keď sa žalobou domáha len (sekundárneho) finančného plnenia od Slovenskej republiky. Otáznym podľa žalovaného zostáva, akú inú činnosť by chcel žalobca vykonávať v čase služobnej pohotovosti, kedy musí byť prítomný na pracovisku, keď tento čas pripadá na nočné hodiny, ktoré každá fyzická osoba využíva na spanie a je objektívne (takmer) vylúčené, aby sa tento čas mohol využívať nejakou inou zmysluplnou činnosťou, prípadne ho plnohodnotne tráviť s rodinou. V zmysle zásady kontradiktórnosti je však povinnosťou žalobcu preukázať vznik ako aj intenzitu zásahu do jeho osobnostných práv, ak

takýto zásah na strane žalobcu existuje. Žalovaný má teda za to, že uvedené riadne preukázané nebolo. Žalovaný na podporu svojich vyššie uvedených tvrdení poukázal aj na odôvodnenie rozsudku Mestského súdu Košice, sp.zn. K2-37C/60/2020-114, v obdobnom spore príslušníka Hasičského a záchranného zboru, v ktorom samotný súd uviedol, že cit.: „Samotný žalobca ani netvrdil, že by sa tento zásah zásadne negatívne odrazil napr. v jeho medziľudských vzťahoch či to, že by mal dopad na jeho zdravotný stav. Vzhľadom na absenciu takých „hmatateľných“ následkov súd považoval za primeranú sumu 1.500 eur, berúc vo významnej miere do úvahy i skutočnosť, že sumu v žalobcom uplatnenej výške súdy priznávajú v prípadoch zásahu práva na ochranu osobnosti spočívajúcom v porušení práva na súkromie a rodinný život, ku ktorému dochádza napr. aj v prípade ublíženia na zdraví či zverejnenia a šírenia difamujúcich skutočností, čo vzhľadom na intenzitu zásahu do osobnostného práva a následkov nemožno (zásadne) „ohodnotiť“ rovnako. Z uvedených dôvodov preto súd žalobu nad prisúdenú sumu zamietol.“ Podľa názoru žalovaného, skutočnosť, že žalobca namieta celkovú organizáciu pracovného času, t.j. nerovnomerné rozloženie pracovného času, je vecou medzi žalobcom a jeho služobným úradom, uvedené nespadá pod charakter žalôb o ochranu osobnosti, inak povedané žalovaný nevidí priamu a bezprostrednú príčinnú súvislosť medzi ujmou spôsobenou žalobcovi v dôsledku nesprávnej transpozície Smernice a organizáciou pracovného času, ktorú žalobca namieta. Predmetné konanie spočíva v uplatnení si nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá mala byť žalobcovi spôsobená v priamom dôsledku nesprávneho prebratia Smernice, čo má mať bezprostredný negatívny dopad na osobný, rodinný a spoločenský život žalobcu. Organizácia pracovného času je pracovnoprávnou kategóriou, ktorá predstavuje odlišný nárok ako ten, ktorý si žalobca žalobou uplatňuje. Žalovaný namieta zmatečnosť uplatneného nároku, ktorý žalobca neosvedčil ani v rámci svojho výsluchu, nakoľko má žalovaný za to, že žalobca namieta organizáciu pracovného času a nie nesprávne prebratie Smernice. Uvedené nie je žiaduce akokoľvek stotožňovať, nakoľko sa podľa názoru žalovaného jedná o odlišné kategórie a skutočnosť, že žalobca nemôže venovať toľko času, koľko by si predstavoval, rodine, priateľom a/alebo voľnočasovým aktivitám a koníčkam, nie je argumentom utrpenej ujmy v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice; medzi uvedeným neexistuje priama a bezprostredná príčinná súvislosť. Podľa názoru žalovaného, je úplne bežné (predovšetkým v súčasnej dobe), že dospelí ľudia majúci vlastné rodiny, ktoré živia svojou prácou, prirodzene nemajú toľko voľného času na rodinu, priateľov a voľnočasové aktivity, ktorým sa venovali napríklad v mladosti počas štúdií a pod. Uvedené ale nepredstavuje podľa žalovaného argument spôsobilý preukázať dôvodnosť uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Navyše, podľa žalovaného, je potrebné uviesť, že žalobca nikde počas svojho výsluchu neuviedol, že by na priateľov a prípadné voľnočasové aktivity, rodinu či pomoc blízkym priestor nemal vôbec alebo že by mu žalovaný v tejto činnosti akokoľvek bránil. Žalovaný uviedol, že žalobca mal možnosť sa pred nástupom na vykonávanie štátnej služby v Hasičskom a záchrannom zbore oboznámiť so všetkými podmienkami výkonu služby a to jednak z voľne prístupných zdrojov na internete (stránky MV SR, príslušného krajského riaditeľstva HaZZ, zbierka právnych predpisov) ako aj na informatívnom pohovore v rámci prijímacieho konania podľa § 20 zákona č. 315/2001 Z.z., ktoré zabezpečuje príslušné personálne oddelenie centra podpory. Z uvedeného vyplýva, že žalobca vopred vedel o platových podmienkach, o služobnej pohotovosti a služobnom čase ako aj o ďalších právach a povinnostiach, ktoré sa na príslušníka s nerovnomerným rozvrhnutím služobného času vzťahujú a akceptoval ich bez výhrad zložením služobnej prísahy ako podmienky vzniku služobného pomeru príslušníka. Dovoľávanie sa neskoršieho porušenia osobnostných práv príslušníka spočívajúcich v ochrane zdravia, psychickej a telesnej integrity, nedostatku primeranej doby na odpočinok, ako aj k porušeniu práva na súkromie a rodinný život vyznie v kontexte vyššie uvedeného ako účelové a kontraproduktívne konanie zo strany žalobcu, pričom z výsluchu žalobcu nie je podľa názoru žalovaného zrejماً dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, žalobca neosvedčil dôvodnosť ani výšku ním uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko z výsluchu žalobcu nie je preukázaná priama a bezprostredná príčinná súvislosť medzi žalobcom utrpenou ujmou, v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice, keďže žalobca na osvedčenie svojho nároku nešpecifikoval žiadne konkrétne negatívne zásahy, ktoré by utrpel vo svojom súkromnom živote, ktoré by boli v priamej súvislosti s nesprávnym prebratím Smernice. Žalovaný v odvolaní namieta, že žalobca neuniesol bremeno tvrdení ani bremeno dôkazu, neosvedčil svoj nárok a nepreukázal utrpenú ujmu v kontexte vyššie uvedených skutočností tak, aby bolo možné konštatovať, že žalobca ujmu na svojich právach v bezprostrednej súvislosti s nesprávnym prebratím Smernice utrpel, a to v značnej miere. Podľa žalovaného, ak by v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice neoprávnený zásah do práv žalobcu skutočne existoval, tak tento zásah by v súčasnosti stále pretrvával, potom by bolo celkom prirodzené, aby sa žalobca v prvom rade domáhal upustenia od takéhoto zásahu u svojho zamestnávateľa v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo však žalobca vo svojej žalobe

nežiada, ale naopak sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia, bez toho aby bol tento údajný protiprávny stav do budúca napravený. Aj z tohto dôvodu, podľa žalovaného, nemožno hovoriť o vzniku škody, či nemajetkovej ujmy, ktorá má byť kompenzovaná v peniazoch. Žalovaný dodáva, že ak by v dôsledku nesprávneho prebratia Smernice neoprávnený zásah do práv žalobcu skutočne existoval, tak tento zásah by v súčasnosti stále pretrvával, potom by bolo celkom prirodzené, aby sa žalobca v prvom rade domáhal upustenia od takéhoto zásahu u svojho zamestnávateľa v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, čo však žalobca vo svojej žalobe nežiada, ale naopak sa domáha len finančného plnenia, ktoré má slúžiť len ako akási kompenzácia, bez toho aby bol tento údajný protiprávny stav do budúca napravený. Aj z tohto dôvodu nemožno hovoriť o vzniku škody, či nemajetkovej ujmy, ktorá má byť kompenzovaná v peniazoch. Výška nemajetkovej ujmy, podľa názoru žalovaného, nemôže presiahnuť výšku odškodnenia obetí násilných trestných činov. Nakoľko v prípadoch obetí násilných trestných činov môže dôjsť aj k závažnému zásahu do zdravia či dokonca života, je možné považovať za primerané, aby odškodnenie za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci nebolo vyššie ako odškodnenie za trvalé následky na zdraví či dokonca za život. V opačnom prípade by vznikal rozpor s poukazovaním na ľudský život ako najvyššiu hodnotu, od ktorej sa odvodzujú ostatné hodnoty. Žalovaný poukázal aj rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, v konaniach o ochranu osobnosti, podľa ktorého priznaná finančná náhrada v konaniach o ochranu osobnosti, by nemala byť neprimeraná iným finančným kompenzáciám - napríklad výške náhrady za utrpenie a bolesť (ktoré boli spôsobené napr. telesnými zraneniami - Karhuvaara a Ittalahti v. Fínsko). Taktiež podobne sa vyjadril, podľa žalovaného, aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, keď konštatoval, že priznávanie premrštených súm by mohlo viesť k bezdôvodnému obohacovaniu a dokonca by nemalo bagatelizovať niektoré ujmy na iných základných právach (rozsudok NS SR, sp.zn. 4Cdo/171/2005 zo dňa 27.04.2006). Podľa názoru žalovaného, súdy by pri určovaní konkrétnej výšky náhrady za spôsobenú ujmu, mali zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale naďalej prihliadať napríklad na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Zavedenie princípu primeranosti k iným formám finančných kompenzácií spolu s ponechaním možnosti prihliadať na osobitosti konkrétneho prípadu umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala „spravodlivé zadosťučinenie.“ Podľa žalovaného, vzhľadom na uvedené, sú úvahy súdu prvej inštancie o porušení práva žalobcu na primeraný odpočinok a z toho vyplývajúceho zásahu do jeho osobnostných práv celkom bezpredmetné, nakoľko žalobca podanou žalobou nechce dosiahnuť zlepšenia, či úpravy svojej pracovnej pozície u zamestnávateľa. Ak by aj súd prvej inštancie po vyhodnotení všetkých námietok žalovaného predsa len dospel k záveru, že Smernica bola žalovaným (resp. zamestnávateľom žalobcu) uplatňovaná nesprávne, nemožno na strane žalobcu hovoriť o vzniku akejkoľvek škody, resp. nemajetkovej ujmy (keď žalobca nepreukázal, že by ujma bola dostatočne závažná), čo je, podľa žalovaného, dôvodom na zamietnutie žaloby. Žalovaný odvolaním napadol aj na tretí výrok rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým súd priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v plnej výške, t.j. 100 %. Žalovaný sa s týmto názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje a má za to, že nárok žalobcom bol nesprávne uplatnený a má za to, že aj v danom prípade sa jedná o nesprávne právne posúdenie veci. V prípade, ak by odvolací súd vyhovel odvolaniu žalovaného, žalovaný žiadal, aby odvolací súd zmenil výrok o trovách konania v prospech žalovaného. V prípade, ak odvolací súd dospeje k záveru, že žaloba nie je dôvodná, t.j. ak odvolací súd zmení prvý výrok napadnutého rozsudku, potom je tretí výrok napadnutého rozsudku (o trovách konania) potrebné rovnako zmeniť, nakoľko ide o závislý výrok, ktorý je priamo viazaný na úspech / neúspech žalobcu / žalovaného v tomto spore. V závere odvolania žalovaný žiadal odvolací súd, vzhľadom na vyššie uvedené a s poukazom na právny názor žalovaného v jeho všetkých doterajších písomných vyjadreniach, ako aj v ústnom prednese na pojednávaní, aby odvolací súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

13. Žalobca sa vyjadril k odvolaniu žalovaného a k právomoci súdu uviedol, že podľa ustanovenia § 3 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi súkromnoprávne spory. Podľa žalobcu, aj z judikatúry Súdného dvora EÚ vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva Európskej únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že podľa názoru žalovaného súd prvej inštancie nemá právomoc na posudzovanie súladu

resp. právne záväznému vysloveniu nesúlady zákona č. 315/2001 Z.z. (alebo len niektorých jeho ustanovení) so Smernicou 2003/88/ES vo všeobecnosti, ani v konkrétnom prípade žalobcu. V tejto súvislosti žalobca považoval za potrebné uviesť, že každý vnútroštátny súd členského štátu EÚ je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby požiadal alebo vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniovým právom (C-231-233/06, C-128-131/07). Každý vnútroštátny súd musí, podľa žalobcu, rešpektovať prednosť úniového práva pred vnútroštátnym právom a vo svojej rozhodovacej činnosti sa nemôže zbaviť povinnosti uprednostniť úniovú normu pred vnútroštátnou normou. Žalobca k odvolacej námietke žalovaného k nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného uviedol, že žalovaným je Slovenská republika, pričom podľa ustanovenia § 21 Občianskeho zákonníka pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou. Žalovaná ako členský štát a adresát Smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedná za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. Nakoľko smernica č. 2003/88/ES je určená štátu, ktorý zodpovedá za jej správnu transpozíciu, v konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaná žalovaná Slovenská republika (štát). Za Slovenskú republiku, ktorá je vecne pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody pre nesprávnu transpozíciu smernice EÚ, v konaní koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky ako ústredný orgán štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor v zmysle ust. § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, a ktoré bolo garantom právnej úpravy podľa zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na vyššie uvedené je podľa žalobcu možné konštatovať, že námietka nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného nie je dôvodná. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu súčasne uviedol, že rozhodovacia prax všeobecných súdov vyriešila aj túto otázku nastolenú žalovaným, pričom poukázal na rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp.zn. 11Co/90/2022 zo dňa 31.05.2023 v ktorom tento uvádza: „Súd prvej inštancie na túto, žalovaným už v priebehu prvoinštančného konania nastolenú esenciálnu otázku, odpovedal v jeho neprospech, a to vo svojej podstate s vysvetlením, že z pohľadu judikatúry ESD sa štát zodpovednosti za porušenie unijného práva nemôže zbaviť, a že ESD vo svojej rozhodovacej praxi pripúšťa zodpovednosť štátu aj v prípadoch porušenia unijného práva zamestnávateľom, majúcim verejnoprávnu povahu. Na podporu tohto svojho názoru súd prvej inštancie výstižne poukázal na závery, vyplývajúce z rozhodnutia ESD vo veci C - 429/09 Fuss. Už len takýmto zdôvodnením súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu uspokojivo zodpovedal žalovaným nastolenú otázku jeho vecnej legitímácie“. K odvolacej námietke žalovaného k pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, žalobca uviedol, že žalovaný v odvolaní o.i. argumentoval tým, že pôsobnosť uplatňovania Smernice 2003/88/ES je upravená nielen v jej Čl. 1 ods. 1 a 2, ale na základe odkazu Článku 1 ods. 3 aj príslušnými ustanoveniami Smernice 89/391/EHS, keďže: „Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti verejné a súkromné v zmysle článku 2 Smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18, 19 tejto smernice“. Žalovaný tiež poukázal na Článok 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS, podľa ktorého: „Táto smernica sa neuplatňuje... pre určité osobitné činnosti verejných služieb ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo na určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“, v dôsledku čoho dochádza, podľa žalobcu, k záveru, že štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcich zásahovú činnosť možno „jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci v zmysle jej článku 2 ods. 2. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifickú štátnu službu príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov. Nakoľko Smernica 2003/88/ES sa na príslušníkov hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času, ako aj ich odmeňovania nevzťahuje je táto oblasť v plnej miere v pôsobnosti vnútroštátnej právnej úpravy. Vzhľadom na uvedené sa príslušné ustanovenia Smernice 2003/88/ES na prípad žalobcu nemôžu aplikovať preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. Opierajúc sa o túto argumentáciu (a prostredníctvom zjednodušeného výkladu) žalovaný dochádza k záveru, že nakoľko hasiči sa podieľajú aj na civilnej ochrane obyvateľstva, Smernica 2003/88/ES sa na nich nemôže vzťahovať, a preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda. Významom a výkladom čl.2 ods. 2 Smernice 89/391/ES sa zaoberali viaceré rozsudky Súdného dvora EÚ (ďalej aj ESD), výklad ktorých je všeobecne záväzný. Podľa žalobcu je tvrdenie žalovaného, s týmito výkladmi v nesúlade, pričom žalobca poukázal na prípad Pfeiffer ESD, v ktorom konštatoval, že: „Čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391 nevyklučuje z jej pôsobnosti

služby civilnej ochrany ako také, ale len „určité osobitné činnosti“ týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ustanovení tejto smernice“ (C-397/01, bod 53). V dôsledku toho „výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS bola prijatá len za účelom zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, ak nastane osobitne vážna situácia, alebo situácia osobitného rozsahu - napríklad katastrofa, pre ktoré je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové záchranné tímy (bod 55 rozsudku). Ďalej žalobca poukázal aj na Uznesenie Európskeho súdneho dvora prijaté vo veci C-52/04, Personalrat der Feuerwehr Hamburg, ktoré podľa žalobcu potvrdzuje, že na „činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa nevzťahuje výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 smernice č. 89/131/EHS, ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto smernice, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok“ (bod 57). Ďalej žalobca vo svojom vyjadrení poukázal aj na novšiu judikatúru Európskeho súdneho dvora, a to prípad C-518/15, R. Matzak, v ktorej súd takisto rozhodol, že: „Smernica 2003/88/ES sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, že sú zamerané na boj proti požiarom alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním zvereným príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojim charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitým rizikám, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie“ (C-518/15, bod 27). Podľa žalobcu sú tieto závery potvrdené aj samotnou Smernicou 2003/88/ES, ktorá v Článku 17 ods. 3 bode iii) výslovne uvádza aj protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Žalobca považoval v tejto súvislosti za potrebné pripomenúť, že takáto úprava by nemala žiadny zmysel, ak by bola takáto činnosť ako celok vylúčená zo Smernice 89/391/EHS, nakoľko v takomto prípade by sa na ňu nevzťahovala ani Smernica 2003/88/ES. Z uvedených dôvodov sa žalobca nestotožnil s tvrdením žalovaného, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na protipožiarne služby a služby civilnej ochrany vykonávané Hasičským a záchranným zborom SR a aj pre výkon týchto služieb garantuje 48-hodinový priemerný týždenný pracovný čas podľa Čl. 6 písmeno b) Smernice 2003/88/ES. K tvrdeniu žalovaného o odpočinku žalobcu počas pohotovosti žalobca zhrnul, že žalovaný v odvolaní uvádza, že: „Žalovaný chce zdôrazniť, že počas tejto služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie svojho zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah, v takom prípade žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti (teda v čase, keď sa od neho nežiada výkon práce). Rovnako tak v zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený resp. vymedzený priestor na odpočinok, čo znamená, že zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na odдых (spánok) zamestnanca, t.j. žalobcu. To znamená, že v čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje „aktívna činnosť“, a teda mimo času skutočného výkonu práce môže žalobca odpočívať alebo sa venovať inej činnosti. Počas služobnej pohotovosti žalobca nemusí uskutočňovať žiaden výkon práce z vlastnej iniciatívy, ale iba na základe pokynu svojho zamestnávateľa. V zhrnutí to znamená, že žalobca nemusí byť bdely a aktívny počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, t.j. nielen za vykonanú prácu, ale aj za takúto neaktívnu časť práce.“ V tejto súvislosti žalobca vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na to, že pokiaľ ide o čas pracovnej pohotovosti, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že čas, v rámci ktorého pracovník skutočne nevykonáva žiadnu činnosť v prospech svojho zamestnávateľa, nepredstavuje nevyhnutne „čas odpočinku“ na účely uplatnenia Smernice 2003/88 (rozsudok C-514/20 bod 32). Súdny dvor dospel k záveru, že v rámci tohto času pracovnej pohotovosti sa pracovník, ktorý je povinný zdržiavať sa na svojom pracovisku a byť okamžite k dispozícii svojmu zamestnávateľovi, musí zdržiavať mimo svojho rodinného a sociálneho prostredia a má len malý priestor organizovať si čas, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje. Celú túto dobu treba, podľa žalobcu, kvalifikovať ako „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88 bez ohľadu na pracovnú činnosť skutočne vykonávanú pracovníkom počas uvedenej doby (rozsudky Jaeger, C-151/02, EU:C:2003:437, bod 65; Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, bod 93, ako aj Dellas a i., C-14/04, body 46 a 58). Z vyššie uvedených skutočností ako aj z potreby, podľa ktorej sa má článok 2 bod 1 Smernice 2003/88 vykladať s prihliadnutím na článok 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, podľa žalobcu vyplýva, že pod pojem „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88 spadajú všetky časy pracovnej pohotovosti vrátane tých, ktoré boli zabezpečované vo forme nepretržitej dostupnosti, v rámci ktorých majú obmedzenia uložené pracovníkovi takú povahu, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať počas týchto období s časom, v ktorom sa od neho výkon práce nepožaduje, a venovať tento čas svojim vlastným záujmom (rozsudok C-514/20, bod 37). Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu opätovne poukázal na to, že rôzne požiadavky, ktoré Smernica 2003/88 uvádza v oblasti maximálneho pracovného času a minimálnej doby odpočinku, predstavujú pravidlá

sociálneho práva Únie osobitného významu, ktoré sa majú vzťahovať na každého pracovníka (rozsudok Federación de Servicios Privados del sindicato Comisiones obreras, C-266/14, bod 24), a ktorých dodržiavanie nemôže závisieť od úvah čisto ekonomickej povahy (rozsudok Jaeger, C-151/02, body 66 a 67). Navyše stanovením práva každého pracovníka na obmedzenie maximálneho pracovného času a na doby denného a týždenného odpočinku, Smernica 2003/88 spresňuje základné právo, ktoré je výslovne zakotvené v článku 31 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie, a preto sa má vykladať v súlade s týmto článkom 31 ods. 2. Podľa žalobcu z toho vyplýva, že ustanovenia Smernice č. 2003/88 nemožno vykladať reštriktívne v neprospech práv, ktoré pracovníkovi vyplývajú z tejto Smernice (rozsudok zo 14. mája 2019, CCOO, C-55/18, body 30 až 32). S poukazom na vyššie uvedené dal žalobca do pozornosti odvolacieho súdu konzistentnú rozhodovaciu prax všeobecných súdov v tejto otázke, najmä na Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp.zn. 11Co/90/2022, zo dňa 31.05.2023 a Rozsudok Krajského súdu v Košiciach, sp.zn. 2Co/20/2023 zo dňa 30.03.2023, v ktorom tento o.i. vyslovil: „Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor túto otázku riešil v rozhodnutí C-429/09 G. Fuß keď potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený Smernicou. Nie je tak podstatné, akým spôsobom žalobca vykonáva služobnú pohotovosť, či je alebo nie je povinný byť bdely a aktívny počas trvania služobnej pohotovosti, pokiaľ musí byť po stanovený čas k dispozícii zamestnávateľovi. Bez vplyvu na porušenie článku 6 písm. b/ Smernice je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je vyplácaná odmena“. Podľa žalobcu je neopodstatnená aj námietka žalovaného v súvislosti s výpismi z dochádzkového systému SAP týkajúcich sa žalobcu, kde žalovaný uviedol, že „tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz...“. Žalobca má za to, že táto námietka žalovaného je neopodstatnená, a to z nasledovných dôvodov: 1) Ako je zjavné z predloženého výpisu z dochádzkového systému SAP, evidencia pracovného času žalobcu obsahuje plánované hodiny (skratka “PH”) ako aj skutočne odpracované hodiny (bez času služobnej pohotovosti - skratka “OH”). Výpis z dochádzkového systému SAP predložený súdu zo strany žalobcu za ten-ktorý mesiac prestal byť plánovaným rozvrhom služobného času hneď po ukončení daného mesiaca, keď nadriadený žalobcu potvrdil do evidencie softvéru SAP skutočne odpracované hodiny žalobcu za daný mesiac (bez času služobnej pohotovosti). Údaj o rozdiel medzi plánovaným a skutočne odpracovaným časom (skratka “RO”), ktorý je uvedený v predloženej výpise za každý mesiac odpracovaný žalobcom, potvrdzuje jeho reálne odpracované hodiny (bez času služobnej pohotovosti), a teda neopodstatnenosť námietky žalovaného. 2) Údaje zo softvéru SAP, t.j. údaje z dochádzkového systému používaného zamestnávateľom žalobcu, žalovaný zavádzajúco označuje len za „tabuľky priložené k žalobe“, a to napriek tomu, že práve na základe týchto údajov z predmetného softvéru SAP sa u príslušníkov HaZZ SR vypočítava každý mesiac jeho služobný príjem. Žalobca taktiež nesúhlasí s námietkou žalovaného, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého možno žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka a neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti. So zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia a právo na súkromie) a jeho okolnosti nemožno podľa žalobcu podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti. Občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti uvedené v § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len príkladmo, právna úprava nevyklučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Z ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov, a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza, podľa žalobcu, do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (t.j. žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b) smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Žalobca sa vyjadril, že aj z formulácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa žalobcu, aj odvolacia argumentácia žalovaného, že medzi porušením práva Únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť, keď

žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv a nepožiadal ho o náhradu škody (t.j. nevyvinul primerané úsilie na zamedzenie vzniku škody) je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora EÚ. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu k danej námietke uviedol, že na postavenie žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru sa vzťahuje judikatúra SD EÚ (C-429/09 a C-445/06), z ktorej podľa žalobcu vyplýva, že by bolo v rozpore so zásadou efektivity uložiť poškodeným osobám povinnosť systematicky využívať všetky právne prostriedky, ktoré sú im k dispozícii, keď by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo by to od nich nebolo možné rozumne vyžadovať. Podľa názoru Súdneho dvora EÚ, by bol výkon práv priznaných jednotlivcom priamo uplatniteľnými ustanoveniami práva Únie znemožnený alebo nadmerne sťažený, ak by sa od žalobcov ako slabšej strany v pracovnoprávných vzťahoch vyžadovalo najprv uplatniť svoje práva voči zamestnávateľovi. Znamenalo by to aj spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku Únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie. Žalobca poukázal na článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, a podľa žalobcu sa teda nevyžaduje, aby dotknutí pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi boli splnené. Žalobca sa v rámci svojho vyjadrenia k odvolaniu nestotožnil ani s názorom žalovaného, ktorý vo svojom odvolaní uviedol, že „.....výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú súd vo svojom rozhodnutí žalobcovi priznal, žalovaný považuje za neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podľa ich názoru podstatne vyššia“. S týmto názorom sa žalobca nestotožňuje a má za to, že tento nie je správny. V tejto súvislosti žalobca vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalovaného, poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu - Krajského súdu Banská Bystrica, ktorý k stanoveniu výšky nemajetkovej ujmy v skutkovo obdobných veciach vo svojich rozsudkoch uvádza, že: „[v]zhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov (napr. v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti)“ - bod 6.11 rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica, sp.zn. 17Co/71/2022 zo dňa 26.10.2022, bod 24. rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica, sp.zn. 17Co/78/2022 zo dňa 23.11.2022, bod 24. rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica, sp.zn. 17Co/77/2022 zo dňa 23.11.2022). Záverom žalobca navrhol odvolaciemu súdu, aby s poukazom na vyššie uvedené, rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

14. Žalovaný sa vyjadril k vyjadreniu žalobcu a vo svojom vyjadrení konštatoval, že poukazuje iba na svoju predošlú argumentáciu, uvedenú v odvolaní a v uvedenej veci zdôrazňuje, že predmetom sporu je právne posúdenie skutočností uvádzaných stranami sporu, pričom rozsudok Okresného súdu Pezinok sp.zn. 47C/3/2022-130 zo dňa 20.10.2023 nepovažuje za správny, a teda sa s ním nestotožňuje. Nakoľko rozsiahla právna argumentácia prezentovaná žalovaným v konaní nebola podľa názoru žalovaného zo strany súdu správne aplikovaná, žalovaný sa v plnom rozsahu pridrižiava svojho odvolania a taktiež všetkých svojich predchádzajúcich vyjadrení, podaní, na právny názor prezentovaný v ústnom prednese žalovaného na pojednávaní a odvolaciemu súdu navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie, tak že žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietne a žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

15. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 CSP a § 380 ods. 1 CSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v § 219 ods. 3 CSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne a odvolanie žalovaného nie je dôvodné. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

16. Žalovaným uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, predstavuje vady konania, ktoré nie sú subsumované pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie napr. nesprávne realizovaná manudukčná povinnosť (§ 160), postihujú chybný postup súdu prvej inštancie pri dokazovaní, nesprávne posudzovanie procesných otázok v priebehu konania (ktoré neboli predmetom samostatného rozhodovania), chybné poučovanie účastníkov a ďalšie nedostatky v jeho činnosti, ku ktorým došlo v priebehu konania alebo v súvislosti s rozhodovaním, pričom spôsobilým odvolacím dôvodom nie sú samy o sebe (bez ďalšieho), ale len vtedy, ak sú dôsledkom takého porušovania predpisov procesného práva, ktoré mohlo mať za následok nesprávne

rozhodnutie vo veci. Vada konania, ktorá môže mať vplyv na správnosť rozhodnutia, v konkrétnom prípade nemusí mať za následok vecne nesprávne rozhodnutie a odvolací súd tu posudzuje otázku, či by obsah výroku rozhodnutia bol iný, keby k vade konania nedošlo. Typickou vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci je také porušenie práv účastníka konania, v dôsledku ktorého mu bola odňatá možnosť konať pred súdom [napr. nedostatok vyzrozumenia účastníka o pojednávaní súdu (vrátane oneskoreného predvolania či vyzrozumenia), v dôsledku ktorého bol účastník vylúčený z prednesu, z práva vyjadriť sa k dokazovaniu a pod., neposkytnutie odvolateľovi poučenia o povinnosti tvrdenia (§ 157 ods. 2 CSP), ale aj § 171 ods. 1 CSP alebo poučenia o dôkaznej povinnosti (§ 132 ods. 1 CSP), aj keď to bolo podľa stavu konania potrebné, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania (§ 177 ods. 2 CSP) i keď pre to neboli splnené podmienky], nesprávne posudzovanie procesných otázok v priebehu konania (ktoré neboli predmetom samostatného rozhodovania). Vadnosť konania môže účastník preukazovať nielen na základe skutkového a dôkazného stavu, ktorý tu bol v konaní pred súdom, ale tiež s prihliadnutím na skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli pred súdom uplatnené. Vadou konania (dôkazného) je i okolnosť, že pri vykonávaní dokazovania nebolo postupované v súlade s príslušnými ustanoveniami Civilného sporového poriadku, napr. osoba, ktorá mala byť vyslúchaná ako svedok, bola vyslúchnutá ako účastník konania, svedok nebol o svojich povinnostiach riadne poučený, listinný dôkaz bol vykonaný v rozpore s § 204 CSP a podobne. Žalovaný v podanom odvolaní žiadnu vadu, ktorú by bolo možné subsumovať pod uplatnený odvolací dôvod neuvádza, preto uplatnený odvolací dôvod nie je daný.

17. Žalovaný ďalej uplatnil odvolací dôvod podľa § 365 ods.1 písm. h) CSP (rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci). Právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, čo znamená, že vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú účastníci podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach účastníkov konania) a použitie správneho ustanovenia neznamená iba opísanie jeho dikcie, ale i jeho správne priradenie k zistenému skutkovému stavu alebo inak vyjadrené posúdením veci po právnej stránke treba rozumieť výklad o tom, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal (prečo pod tieto ustanovenia podradil zistený skutkový stav) a ako ho prípadne vyložil a výklad o tom, aké majú účastníci na základe zisteného skutkového stavu podľa týchto ustanovení vo vzťahu k predmetu konania práva a povinnosti a ako bola preto vec rozhodnutá. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho aj vyložil a na daný skutkový stav ho i správne aplikoval, čo znamená, že z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach strán sporu. Odvolací súd musí konštatovať, že ani jeden zo žalovaných uplatnených odvolacích dôvodov nie je daný.

18. Na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozsudku (§ 387 ods. 2) odvolací súd dopĺňa, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie má podklad v zistení skutkového stavu a odvolací súd sa s odôvodnením v celom rozsahu stotožňuje, pretože dôvody rozsudku sú správne, na čom nič nemení ani odvolanie, v ktorom sa v podstate iba opakujú skutočnosti tvrdené už v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa súd prvej inštancie riadne a presvedčivo vysporiadal. V odôvodnení svojho rozhodnutia špecifikoval, ktoré ustanovenia Smernice 2003/88/ES, ako aj zákona č. 315/2001 Z.z. o hasičskom a záchrannom zbore v danej veci aplikoval. V dôvodoch svojho rozhodnutia primerane vysvetlil, že žalovaný je v konaní vecne pasívnym subjektom, nesúcim zodpovednosť, ako aj že sú splnené všetky podmienky na poskytnutie náhrady za vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcov. Rovnako dôkladne vysvetlil svoj záver o tom, že suma 2.500,- eur ako náhrada nemajetkovej ujmy sa ako základný nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch javí ako primeraná za každých okolností. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie tak podľa názoru odvolacieho súdu dalo odpoveď na všetky skutkovo i právne relevantné otázky daného prípadu. Odvolací súd sa preto s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie stotožňuje a v podrobnostiach naň poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

19. Pokiaľ ide o námietku žalovaného o nedostatku právomoci súdu konať o predmetnej veci právomoc civilných súdov je v ust. § 3 CSP vymedzená konkrétnym výpočtom právnych vzťahov, o ktorých súdy konajú a rozhodujú. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory a iné veci, sú charakterizované najmä právnou rovnosťou a vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie

je rovnocenné, čo znamená, že jeden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi, a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu. Zisťovanie právomoci civilných súdov sa spravuje zásadou, že to, či právny vzťah a jeho riešenie patrí do ich právomoci alebo nie, je závislé od jeho obsahu a nie iba od jeho úpravy konkrétnym právnym odvetvím hmotného (najčastejšie) súkromného práva. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Európskej únie v dôsledku nesprávneho prebratia - transpozície smernice Európskej únie do vnútroštátneho právneho poriadku, je potrebné zaradiť medzi súkromnoprávne spory, pričom odvolací súd poukazuje na to, že z judikatúry súdneho dvora vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva Európskej únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy. Keďže v posudzovanom spore sa medzi žalobcami a žalovaným jedná o súkromnoprávny spor týkajúci sa žalobcami uplatneného nároku na náhradu škody porušením práva Európskej únie, ktorej sa domáhali ako nemajetkovej ujmy, súd prvej inštancie mal v zmysle ust. § 3 CSP právomoc spor medzi žalobcami a žalovaným prejednať a rozhodnúť. Súd prvej inštancie pri posudzovaní veci predmetu sporu musel posudzovať zodpovednosť žalovaného za škodu žalobcovi, ktorá im bola spôsobená porušením práva Európskej únie, pričom jedným z predpokladov zodpovednosti je „dostatočne závažné porušenie právnej normy Európskej únie, ktorej cieľom je priznanie práv jednotlivcom.“ Súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednávanej spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva Európskej únie pri preberaní smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, a to konkrétne vo vzťahu k zákonu č. 315/2001 Z.z., čo znamená, že v jednotlivostiach bol oprávnený a povinný skúmať, či zákon č. 315/2001 Z.z. zodpovedá cieľom čl. 6 písm. b/ smernice. Z týchto dôvodov preto argumentácia žalovaného v podanom odvolaní, že súd prvej inštancie nebol oprávnený, a teda nemal právomoc posudzovať súlad zákona č. 315/2001 Z.z. so smernicou, je nedôvodná.

20. Za neopodstatnenú považuje odvolací súd aj námietku žalovaného o nedostatku jeho vecnej pasívnej legitímácie v konaní; žalovaný v tejto súvislosti argumentoval potrebou rozlišovať medzi „prebratím smernice“ a „aplikáciou smernice“ a že na aplikácie smernice sa žalovaný nepodieľal. Odvolací súd sa so záverom súdu prvej inštancie o nesprávnom prebratí smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky stotožňuje, pričom skutočnosť, že žalovaný sa priamo nepodieľal na aplikácii smernice, je z hľadiska prejednávanej veci bez právneho významu. Podľa čl. 29 smernice je táto smernica adresovaná členskými štátmi, pričom žalovaný ako členský štát Európskej únie a adresát smernice po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V prípade, že žalovaný túto povinnosť nespĺní, je zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Keďže žalobca sa žalobným nárokom domáha náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme z titulu porušenia práva Európskej únie členskými štátmi Európskej únie, žalovaný Slovenská republika, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, a to ministerstvo vnútra, do pôsobnosti ktorého patrí oblasť štátnej správy pre hasičský a záchranný zbor, disponuje pasívnou vecnou legitímáciou.

21. Žalovaný v rámci podaného odvolania namietal, že súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil pôsobnosť smernice, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu, pretože sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zohľadňujú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany (čl. 1 ods. 3 smernice v spojení s čl. 2 smernice Rady 89). Odvolací súd poukazuje na to, že pri právnom hodnotení veci aj v znení smernice pri rozhodovaní je potrebné vychádzať aj z príslušnej judikatúry súdneho dvora, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva Európskej únie, ktorý súdny dvor podal (pozri rozsudok C - 261/2021 zo dňa 07.07.2022). Už súd prvej inštancie v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že súdny dvor rozhodol, že čl. 6 písm. b/ smernice má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor rozhodol, že smernica sa má uplatniť na činnosť hasičského a záchranného zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, pričom nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj v prípade, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov určitým rizikám. Na účely smernice pojem pracovníka nemôže byť vykladaný rôzne podľa právnych predpisov toho ktorého štátu, ktorý je členskými štátmi Európskej únie, ale má autonómny význam vlastný právu Európskej únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné

a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať žiaden dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Európskej únie. Znamená to teda, že skutočnosť, či niekto je podľa vnútroštátneho práva dobrovoľným hasičom alebo profesionálnym hasičom, nie je vo vzťahu k posudzovaniu charakteristiky pracovníka relevantná a na takéhoto pracovníka sa vzťahujú ustanovenia smernice (rozsudky C - 397/01 až C - 403/01, C - 429/09, C - 518/15). Vzhľadom už na uvedené je preto nedôvodná odvolacia námietka žalovaného, že smernica sa nevzťahuje na žalobcu ako hasiča a bez právneho významu je skutočnosť, či hasič plní svoje úlohy v pracovnom resp. služobnom pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Článok 6 písm. b/ smernice predstavuje v rozsahu v akom ukladá členským štátom Európskej únie maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, dôležité pravidlo sociálneho práva Európskej únie, ktoré nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke, alebo akémukoľvek obmedzeniu, a ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovoľávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (rozsudok C - 429/09 vo veci Fuss). Členské štáty Európskej únie teda nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b/ smernice tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku alebo určitým spôsobom obmedzovali (C - 397/01, C - 429/09). Súdny dvor judikoval opakovane, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C - 397/01) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (rozsudok C - 437/08). Osobitne v prípade hasičov Súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždňový pracovný čas ustanovený smernicou (rozsudok C - 429/09, C - 52/04). Tak ako už súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, z dôvodu, že žalobca počas výkonu služobnej pohotovosti musí byť k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, t.j. v mieste výkonu práce, je potrebné celý služobný čas pohotovosti započítať do pracovného času žalobcu, pričom skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. nemá vplyv na porušenie článku 6 písm. b/ smernice. Námietka žalovaného, že smernica sa na príslušníkov hasičského a záchranného zboru v prípade služobného času ako aj ich odmeňovania nevzťahuje, je preto z uvedených dôvodov neopodstatnená. Aj z aktuálnej judikatúry súdneho dvora plynie, že v prípade, ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi sú počas pohotovosti takej povahy, že objektívne a veľmi významne ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje a venovať tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (pozri rozsudky C - 214/20, C - 580/19, C- 344/19).

22. Súd prvej inštancie po zistení, že boli splnené podmienky zakladajúce zodpovednosť žalovaného za škodu, priznal peňažné plnenie žalobcovi titulom nemajetkovej ujmy. V prípade námietok žalovaného týkajúcich sa nároku na náhradu škody, kde žalovaný namietal, že žalobca žiadnym spôsobom neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody, pričom „škodu“ ktorá mu mala vzniknúť, stanovil veľmi nejasným spôsobom tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol žalobca v zmysle platnej legislatívy odmeňovaný, odvolací súd uvádza, že zo žaloby ako aj z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie je zjavné, že žalobca uplatnil žalobou nárok na náhradu škody (v podobe nemajetkovej ujmy) z dôvodu, že u žalobcu došlo v príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného ku vzniku škody (nemajetkovej ujmy), v dôsledku zásahu do jeho práv na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy SR), z dôvodu, že účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice č. 2003/88/ES zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) následkom vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám, a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. Súčasne došlo k zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy SR), pretože žalobca musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle smernice 2003/88/ES a musel tráviť čas v práci, prichádzal tak o čas, ktorý by mohol venovať rodine, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s ich pracovným zaradením. Odvolací súd taktiež zdôraznil, že smernica neobsahuje ustanovenia o práve na náhradu škody v prípade jej porušenia. Náhrada škody spôsobená jednotlivcovi porušením práva Európskej únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv jednotlivca. Vnútroštátne právo členských štátov Európskej únie musí určiť, aby pri

dodržaní zásad rovnocennosti a efektívnosti bolo stanovené, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dostatočného náhradného voľna alebo vo forme finančného odškodnenia a tiež definovať pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Právny poriadok Slovenskej republiky tiež nemá výslovnú úpravu ohľadne práva jednotlivca na náhradu škody proti štátu spôsobenej porušením práva Európskej únie. Odvolacia námietka žalovaného, že žalobca nepreukázal spôsobenú ujmu respektíve jej výšku nie je dôvodná, pretože z vykonaného dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie vyplynulo, že žalobca bol v príslušných mesiacoch v práci viac než by prináležalo podľa maximálneho pracovného času a zároveň u žalobcu opakovane dochádzalo k prekročovaniu limitu 48-hodinového služobného času. Žalobca v dôsledku vtedajšieho rozvrhu pracovného času, ktorý odporoval úijnému právu, prišiel o čas, ktorý by inak (za situácie, kedy by nemal nariadenú pracovnú pohotovosť s povinnosťou zdržiavať sa na pracovisku) venoval rozvíjaniu osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii, mohol by rozhodnúť o trávení tohto voľného času podľa vlastného uváženia. Súd prvej inštancie u žalobcu skúmal dôvody, ktoré by mohli odôvodňovať priznanie inej než ním ustálenej základnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy aj jej priznanie riadne špecifikoval a vysvetlil. Súd prvej inštancie však musí pri úvahe o priznaní ako aj výške náhrady nemajetkovej ujmy hodnotiť tak jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy zo zákona je na voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť odôvodnená a musí mať základ v zistenom skutkovom stave. Súd prvej inštancie so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené, a to právo na ochranu zdravia a právo na súkromie a okolnosti porušovania práva žalobcu správne dospel k záveru, že v súdnej veci sú splnené podmienky na aplikáciu ustanovenia § 13 ods. 2 Obč. zák., t.j. na priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Aj podľa názoru odvolacieho súdu vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, keď žalovaný ako členský štát Európskej únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa čl. 6 písm. b/ smernice a zároveň za situácie, že do pracovného času nie sú zarátavané nadčasy služobnej pohotovosti, je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah, ktorým je štát, namieste. Rovnako potom neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a pod. Z formulácie § 13 ods. 2 Obč. zák. vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladmo uvedené, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom právna úprava v ustanovení § 13 ods. 1 a ods. 2 Obč. zák. nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Odvolací súd v zhode s názorom súdu prvej inštancie konštatuje, že žalobcovi ako fyzickej osobe vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Práva žalobcu vyplývajúce zo Smernice 2003/88/ES neboli štátom dodržiavané, pričom zároveň bolo pomerne dlhé obdobie porušované právo žalobcu na odpočinok, a to aj napriek tej skutočnosti, že žalobca v spoločnosti plní zodpovedné úlohy, a preto bolo dôležité, aby mal možnosť si po práci náležite odpočinúť. Odvolací súd preto z týchto dôvodov považuje nárok žalobcu za dôvodný a prisúdené náhrady nemajetkovej ujmy za primerané, pričom k porušeniu práv žalobcu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti. Odvolací súd k vyššie uvedenému ešte dodáva, že základnou požiadavkou pri ustálení výšky nemajetkovej ujmy je zásada jej primeranosti k okolnostiam a následkom (intenzite) nezákonného zásahu do sféry poškodenej osoby. Neexistuje paušálny vzorec výpočtu resp. vyčíslenia nemajetkovej ujmy (táto nie je objektívne kvantifikovateľná), a preto sa spôsob ustálenia výšky nemajetkovej ujmy odvíja od konkrétnej povahy posudzovaného prípadu. V predmetnej veci išlo o zásah do osobnosti žalobcu spôsobený porušením maximálneho limitu týždenného pracovného času, keď do pracovného času, resp. služobného času žalobcu, neboli zahrnuté hodiny nimi odpracovanej určenej a nariadenej pracovnej pohotovosti. A teda pokiaľ ide o výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, tak odvolací súd je názoru, že v danom prípade sa súd prvej inštancie riadne vysporiadal s priznanou výškou nemajetkovej ujmy a svoje závery aj riadne odôvodnil. Prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy žalobcovi považuje odvolací súd za primeranú aj v porovnaní s rozhodnutiami súdov v porovnateľných veciach, keď odvolaciemu súdu je známe v zmysle § 186 ods. 1 CSP z jeho rozhodovacej činnosti množstvo rozhodnutí odvolacích súdov, ktoré priznali nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu nesprávnej transpozície smernice ohľadom maximálne prípustnej dĺžky priemerného týždenného pracovného času vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín (napr. rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 14Co/34/2022, 14Co/113/2023, 14Co/134/2023, 15Co/81/2022, 15Co/25/2024, 15Co/30/2024, 16Co/11/2022, 16Co/36/2022, 16Co/53/2022, 16Co/106/2023, 17Co/16/2022, 17Co/47/2022, 17Co/59/2022, 17Co/40/2023, 17Co/84/2023, 17Co/86/2023, 17Co/100/2023).

23. Obsah odvolania žalovaného podľa názoru odvolacieho súdu nebol spôsobilý spochybníť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov, pričom ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mohli mať za následok zmenu skutkového stavu alebo spochybenie správnosti právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, ods. 2 CSP).

24. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP a žalobcoví (vzhľadom na plný úspech) priznal v odvolacom konaní voči neúspešnému žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

25. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

(1) Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

(2) Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 CSP).

(1) Dovolanie podľa § 421 odsek 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

(2) Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

(1) Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

(2) Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

(1) Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

(2) Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

(1) Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

(2) Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).